

Eläinkuljetusten valvonta Kaakkois-Suomen alueella

Reetta Henttu

2/2024

TIIVISTELMÄ

Reetta Henttu: Eläinkuljetusten valvonta Kaakkois-Suomen alueella

Opinnäytetyön muoto: Tutkimuksellinen

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Matti Tuominen & Petri Tuominen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Poliisin tehtäviin kuuluu liikenneturvallisuudesta huolehtiminen sekä liikenteen valvonta. Lisäksi poliisi on yksi eläinsuojeluviranomaisista, joten sen tehtäviin kuuluu myös eläinten hyvinvoinnin valvonta. Tämän tutkimuksellisen opinnäytetyön tavoitteena on ollut selvittää, millä tavoin poliisi valvoo eläinkuljetuksia Kaakkois-Suomen alueella, mitä kaikkea valvonnassa otetaan huomioon ja mitä kehitettävää valvonnassa on.

Työ koostuu teoriaosuudesta, jossa eläinkuljetusten valvonta on jaettu kolmeen valvottavaan osa-alueeseen: kuljetuskaluston, kuljettajan ja kuljetettavien eläinten valvontaan. Teoriaosuudessa on eritelty, mitä kaikkea poliisin tulisi valvonnassa ottaa huomioon tarkastellessa eläinkuljetusta kokonaisuutena.

Tutkimuksen tulokset ja vastaukset tutkimuskysymyksiin on saatu haastattelemalla neljää Kaakkois-Suomen alueella työskentelevää konstaapelia, jotka työtehtävissään suorittavat päivittäin liikennevalvontaa. Haastatteluiden yhteenvedona voidaan todeta, että poliisi valvoo eläinkuljetuksia Kaakkois-Suomen alueella normaalin liikennevalvonnan yhteydessä. Valvonnassa huomioidaan eläinkuljetus kokonaisuutena ja kiinnitetään huomiota kaikkiin kolmeen edellä mainittuun osa-alueeseen. Kehityskohteiksi tutkimuksen yhteydessä nousi tarve lisäkoulutukselle sekä syvällisemmälle perehtymiselle eläinten valvontaan liittyvissä asioissa.

Sivumäärä: 35 sivua

Tarkastuskuukausi ja vuosi: helmikuu 2024

Avainsanat: eläimet, eläinkuljetus, tieliikenne, liikenteenvalvonta, kvalitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Reetta Henttu: Control of animal transport in Southeastern Finland

Type of thesis: Research-based thesis

Publicity: Public

Supervisor: Matti Tuominen & Petri Tuominen

Degree: Bachelor of police services

The goal of this research thesis has been to find out how the police supervises animal transport in Southeastern Finland, what is taken into account in the supervision and what needs to be developed in the supervision. The police's duties include taking care of traffic safety and traffic control. In addition, the police is one of the animal protection authorities, so its tasks also include monitoring the welfare of animals.

This thesis consists of a theoretical part, in which the supervision of animal transport is divided into three areas to be supervised: the supervision of the transport equipment, the driver and the transported animals. In the theory part, it is detailed what all the police should take into account when inspecting at animal transport.

The results of the research and the answers to the research questions have been compiled by interviewing four constables working in the region of Southeast Finland, who perform traffic control in their duties. As a summary of the interviews, it can be stated that the police supervise animal transport in the Southeastern Finland area in connection with normal traffic supervision. In the supervision, animal transport as a whole is taken into account and attention is paid to all three areas mentioned above. In connection with this study, it became clear that police officers would need additional training related to the topic and that a more detailed knowledge of animals would be important.

Pages: 35 pages

Month and year of review: February 2024

Keywords: animals, animal transport, traffic, road traffic, traffic surveillance, qualitative research

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 TUTKIMUSKYSYMYKSET	4
3 LIIKENNETURVALLISUUS.....	5
3.1 Poliisi liikenneturvallisuuden valvojana	5
4 POLIISI ELÄINSUOJELUVIRANOMAISENA	6
5 ELÄINKULJETUS	7
5.1 Kaupalliset ja ei-kaupalliset eläinkuljetukset	7
6 KULJETUSKALUSTO	8
6.1 Kaluston kunto ja tieliikennekelpoisuus.....	8
6.1.1 Rekisteröinti ja katsastus	8
6.1.2 Valot	9
6.1.3 Renkaat	9
6.2 Kaluston soveltuvuus eläinten kuljettamiseen.....	10
6.2.1 Eläinkuljetusauto.....	10
6.2.2 Eläinten kuljettaminen auton perään kytkettävällä trailerilla.....	11
6.3 Eläimiä osoittava merkintä.....	12
6.4 Kuljetusvälineen hyväksymistodistus.....	13
7 ELÄINKULJETTAJA	15
7.1 Ajokunto	15
7.2 Ajo-oikeus	16
7.3 Eläinkuljettajalupa.....	16
7.4 Eläinkuljettajan pätevyystodistus	17
7.5 Kuljettajan ajo- ja lepoajat.....	19
8 ELÄIMET	19
8.1 Asiakirjat.....	20
8.2 Eläimen kohtelu ja käsittely	22
8.3 Eläimen hyvinvoinnista huolehtiminen matkan aikana	23
9 SEURAAMUKSET	24

9.1 Kielloista ja määräyksistä	24
9.2 Eläinkuljetusrikkomus	25
9.3 Eläinsuojelurikos	25
9.4 Törkeä eläinsuojelurikos	25
9.5 Lievä eläinsuojelurikos	26
10 TUTKIMUSMENETELMÄT	26
11 TUTKIMUS JA SEN TULOKSET	28
11.1 Valvonnasta ja sen suorittamisesta.....	28
11.2 Tarkastukset ja niiden laajuus.....	28
11.3 Valvonnassa todetut epäkohdat ja valvonnan kehittäminen	29
12 JOHTOPÄÄTÖKSET	30
12.1 Vastaukset tutkimuskysymyksiin.....	30
12.2 Pohdinta	31
12.2.1 Tutkimuksen luotettavuus	32
12.2.2 Tutkimuksen eettisyys.....	33
12.2.3 Jatkotutkimusaiheet	33
12.3 Itsearviointi	34
LÄHTEET	36
LIITE 1: Haastattelukysymykset	38

1 JOHDANTO

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi tarkastella sitä, millä tavoin poliisi valvoo eläinkuljetuksia tieliikenteessä Kaakkois-Suomen alueella. Eläimet ovat lähellä sydäntäni sekä lisäksi olen erityisen kiinnostunut liikenteen valvonnasta osana poliisin työtä, joten tuntui luonteelta yhdistää nämä kaksi mielenkiinnon kohdetta. Lisäksi pitkä harrastustaustani ratsuhevosten parissa, sekä vuosien kokemukset hevosten kuljettamisesta lisäsivät mielenkiintoani juuri tähän aiheeseen. Tämän opinnäytetyön aihe on rajattu kaupallisiin eläinkuljetuksiin sekä yksityishenkilöiden toteuttamiin suurempien eläinten, kuten kavioiden kuljetukseen maantiellä. Opinnäytteeni ulkopuolelle jätin pienlemmikkien, kuten kissojen ja koirien kuljettamisen sen vuoksi, että opinnäytteestä ei tulisi liian laaja. Lisäksi rajasin aihetta Kaakkois-Suomeen, sillä suoritin työharjoitteluni Kaakkois-Suomen poliisilaitoksella. Koen, että aiheen tarkastelu maanlaajuisesti olisi ollut turhan laaja aihe.

Eläinten hyvinvointiin kiinnitetään nykypäivänä entistä enemmän huomiota, joten koen aiheen tämän vuoksi tärkeäksi ja ajankohtaiseksi. Eläinten hyvinvointi tuntuu olevan hyvin lähellä ihmisten sydäntä. Vuonna 2016 julkaistussa Eurobarometri -tutkimuksessa jopa 90 % eurooppalaisista oli sitä mieltä, että on tärkeää luoda eläinten hyvinvoinnille korkeat standardit (Euroopan parlamentti 2018). Uskon tuon luvun vähintäänkin pysyneen samana – ellei jopa kohonneen.

Eläinkuljetusten valvonta tieliikenteessä lisää kaikkien tienkäyttäjien turvallisuutta. Kuljetettavien eläinten sekä muiden tienkäyttäjien kannalta on tärkeää, että myös kuljetuskalusto on kunnossa, oikein kuormattu ja tieliikennekelpoinen. Lisäksi eläinkuljettajalla tulee olla riittävä tietotaito ja pätevyys kaluston ja eläinten kuljettamiseen. Laki edellyttää tietyissä tapauksissa kuljettajalta esimerkiksi eläinkuljettajalupaa sekä pätevyystodistusta.

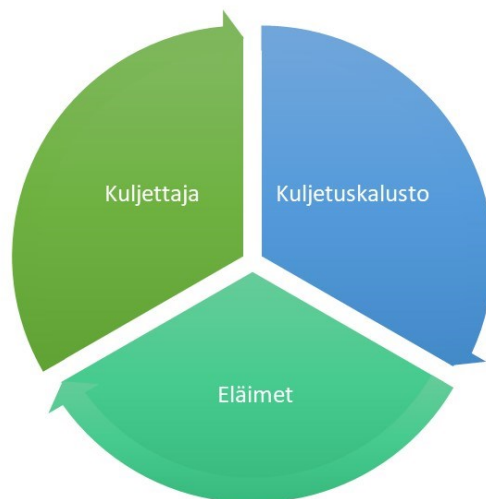
Tulevana poliisina koen liikenneturvallisuuden äärimmäisen tärkeänä aiheena, ja mielestäni liikenneturvallisuutta tuleekin jatkuvasti kehittää. Liikenneturvallisuus on meidän kaikkien tienkäyttäjien yhteinen asia, johon jokainen yksittäinen kulkija voi vaikuttaa. Valtioneuvoston liikenneturvallisuusstrategiaan 2022–2026 on kirjattu, että liikenneturvallisuuden arvostuksen kohentuminen koko yhteiskunnassa on tärkeässä roolissa liikenneturvallisuuden kehittämisessä. Liikenneturvallisuutta tulee aiheena pitää jatkuvasti esillä ja siitä tulee käydä laajaa keskustelua, sekä seurata turvallisuuden vaikuttavia toimintaympäristön muutoksia, ilmiöitä ja tutkimuskenttää. (Rekola ym. 2022, 12.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa tietoa valvontamenetelmistä ja kehittää niitä. Mielestäni olisi tärkeää, että jokainen liikennevalvontaa suorittava poliisi omaisi riittävän tietotaidon myös eläinkuljetusten tarkastamiseen, mikäli sellainen tilanne eteen tulee. Tämänkaltaisen tilanne voi tulla eteen kenelle tahansa valvonta- ja hälytyssektorilla työskentelevälle poliisille. Tavoitteeni on

edistää sekä eläinten hyvinvointia että kehittää poliisin suorittamaa valvontaa. Näin ollen se palvelee myös kaikkia muita tienkäyttäjiä ja lisää liikenneturvallisuutta.

2 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Mielestäni eläinkuljetusten valvonta voidaan karkeasti ajatellen jakaa kolmeen osa-alueeseen (kuvio 1). Yhtenä osa-alueena poliisiin tulee kiinnittää valvonnassa huomiota kuljetuskaluston valvontaan. Siihen sisältyy ajoneuvon kunnan ja tieliikennekelpoisuuden tarkastaminen, sekä kuljetuskaluston soveltuvuus eläinten kuljettamiseen. Toisena osa-alueena poliisiin tulee kiinnittää huomiota valvonnassa ajoneuvon kuljettajaan. Kuljettajaa tarkastellessa tulee huomioida kuljettajan ajo-oikeus, mahdollisesti tarvittavat luvat eläinkuljetuksen kuljettamiseksi sekä luonnollisesti myös kuljettajan ajokunto. Kolmanneksi tulee huomio kiinnittää kuljetettaviin eläimiin. Tarvittaessa poliisiin on tarkastettava eläinten asiakirjat, esimerkiksi hevoskuljetuksessa hevosten passit. Lisäksi poliisiin tulee valvoa, että eläimiä kuljetetaan asianmukaisesti ja niiden hyvinvointi huomioiden.

Kuvio 1. Eläinkuljetusten valvonta jaettuna kolmeen osa-alueeseen. (Kuvio: Reetta Henttu)

Aloittaessani opinnäyteprosessia, asetin tutkimuskysymykset työolleni. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on vastata seuraaviin kysymyksiin:

- Millä tavoin poliisi toteuttaa eläinkuljetusten valvontaa Kaakkois-Suomen alueella?
- Mitä kaikkea valvonnassa otetaan huomioon?
- Miten poliisin suorittamaa valvontaa voisi kehittää?

3 LIKENNETURVALLISUUS

Liikenteen voidaan ajatella olevan ikään kuin pelikenttä, jossa kaikkien pelaajien tulee pelata samaa peliä, jotta peli sujuu turvallisesti eikä ylilyöntejä tapahdu. On erityisen tärkeää, että kaikki pelaajat tuntevat pelisäännöt ja noudattavat niitä. Käyttäytyminen liikenteessä perustuu liikennesääntöihin, vuorovaikutukseen ja oman sekä muiden toiminnan ennakoitavuuteen (Liikenneturva 2023).

Liikennesäännöillä ja normeilla pyritään tukemaan ihmisten oikeita tulkintoja ja ennakointia liikenteessä. Mikäli näitä sopimuksia ei noudateta, liikenteen tulkitseminen vaikeutuu. Suurin osa liikenteestä perustuu säännöin tuettuihin odotuksiin, ja sen vuoksi eniten liikenteessä ihmisiä ärsyttävätkin tilanteet, jotka tulevat yllätyksenä ja joku toimii odotusten vastaisesti. (Liikenneturva 2023.)

3.1 Poliisi liikenneturvallisuuden valvojana

Poliisin tehtävänä on poliisilakiin (872/2011) kirjattuna oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen (PolL 1:1). Poliisi valvoo liikenneturvallisuutta ja sillä on keskeinen rooli liikenneturvallisuuden ylläpitämisessä sekä liikennerikosten ennalta ehkäisemisessä. Poliisin tehtävänä on puuttua epäkohtiin liikenteessä ja toiminnan tavoitteena on liikenneturvallisuuden parantaminen. Poliisin tehtäviin kuuluu liikennesääntöjen noudattamisen valvominen, sekä myös kuljetuskaluston ja kuljettajien valvonta. Tienkäyttäjän yleisiin velvollisuuksiin taas puolestaan kuuluu tieliikennelain (729/2018) mukaan liikennesääntöjen noudattaminen sekä olosuhteiden edellyttämän huolellisuuden ja varovaisuuden noudattaminen (TLL 3 §).

Liikenteen valvonta kuuluu ensisijaisesti poliisille. Pääosa poliisin tietoon tulevista vähäisistä rikkomuksista on yleensä liikenne rikkomuksia. Valvonnan ja rangaistuksen yhteisvaikutuksesta on tieliikenteen puolella käytettävissä runsaasti empiiristä tutkimustietoa. Ennalta estävyyteen vaikuttaviksi tekijöiksi voidaan lukea normien tuntemus, kiinnijäämisriski, sanktion välittömyys, sanktion ankaruus sekä ihmisten suhtautuminen valvontaan ja sanktioihin. Seuraamuksen välittömyys on yleensä omiaan parantamaan ennalta estävää vaikutusta. (Tolvanen 2018, 209.)

Yleisesti ottaen kansalaiset suhtautuvat liikennevalvontaan positiivisesti. Se, että poliisi tekee näkyvää valvontaa liikenteessä lisää jokaisen tienkäyttäjän turvallisuutta. Liikenteestä on annettu suuri määrä säännöksiä eri nimisissä laeissa, asetuksissa ja päätöksissä. Niiden tarkoituksena on saada tienkäyttäjät toimimaan mahdollisimman yhdenmukaisesti ja samalla myös ennakoitavasti. Turvallinen osallistuminen liikenteeseen edellyttää, että tienkäyttäjä riittävässä määrin tuntee liikenteen pelisäännöt sekä ymmärtää niiden tarkoituksen. (Tolvanen 2018, 50.)

4 POLIISI ELÄINSUOJELUVIRANOMAISENA

Suomessa eläinten hyvinvointia valvovat eläinsuojeluviranomaiset. Näitä viranomaisia ovat kunnaneläinlääkäri (valvontaeläinlääkäri), läänineläinlääkäri, poliisi sekä terveystarkastaja. Lisäksi hyväksytyissä teurastamoissa eläinsuojeluviranomaisena toimii teurastamon tarkastuseläinlääkäri ja lihantarkastaja. (Aluehallintovirasto, Eläinsuojelu, luettu 22.10.2023.)

1.1.2024 astui voimaan Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023). Poliisi on yksi eläinsuojeluviranomaisista ja sen tehtävänä on valvoa eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista toimialueellaan (Laki eläinten hyvinvoinnista 75 §). Laissa eläinten hyvinvoinnista on säädetty, että valvontaviranomaisen – eli myös poliisin – on järjestettävä eläinten hyvinvointisäädösten noudattamisen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Lisäksi valvontaviranomaisella on velvollisuus pyrkiä neuvoin edistämään eläinten hyvinvointia. (Laki eläinten hyvinvoinnista 76 §.)

Eläinten kuljettamisesta on säädetty oma lakinsa, Laki eläinten kuljetuksesta (1924/2006). Siinä säädetään, että poliisi valvoo eläinkuljetusasetuksen sekä lain eläinten kuljetuksesta ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista omalla toimialueellaan (Laki eläinten kuljetuksesta 26 §). Poliisi voi suorittaa valvontaa yhteistyössä valvontaeläinlääkäriin kanssa.

Mikäli on aihetta epäillä, että eläintä kuljetetaan eläinkuljetusasetusten vastaisesti, valvontaviranomaisella on oikeus suorittaa tarkastus. Poliisilla on oikeus suorittaa eläinkuljetusta koskevan tarkastuksen ilman epäilyäkin. Tarvittaessa poliisi voi käyttää tarkastuksessa apuna virkaeläinlääkäriä. Poliisilla on oikeus päästä tiloihin, jossa eläintä kuljetetaan tai pidetään kuljetuksen aikana. Tarkastuksessa voidaan tarkastaa eläimen lisäksi kuljetusväline, sekä eläintä varten tarkoitettu ravinto, juotava, varusteet ja välineet. (Laki eläinten kuljetuksesta 28 §.)

Eläinkuljetusten valvonnassa tulee huomioida eläinten hyvinvointi ja valvontaa tulee suorittaa eläimen ehdoilla. Toimenpiteet tulee myös suhteuttaa oikein. Esimerkiksi valvonnan ajallinen kesto tulee huomioida sääolosuhteissa. Valvojan on muistettava, että mikäli ajoneuvoa ei ole koneellisesti ilmastoitu, niin kuormaustilojen tuuletus toimii kunnolla vain ajoneuvon ollessa liikkeessä. Pysäytyn ajoneuvon lämpötila esimerkiksi kesäkuumalla voi näin ollen nousta korkeaksi hyvinkin nopeasti. Myös valvontapaikan oikeanlainen valinta on tärkeää eläinten hyvinvoinnin kannalta. (Kulmala 2008, 221–222.)

5 ELÄINKULJETUS

Eläinkuljetuksella tarkoitetaan lain mukaan eläinten siirtoa, joka tehdään joko yhdellä tai useammalla kuljetusvälineellä. Kuljetukseen luetaan liittyväksi myös eläinten kuormaaminen, purkaminen, siirtäminen ja lepo sekä muut siihen liittyvät toimenpiteet siihen asti, kunnes eläinkuljetus on purettu kuormastaan määräpaikassa. (Laki eläinten kuljetuksesta 4:1.1.)

Eläinkuljetuksia ovat esimerkiksi usein kuorma-autoilla tai ajoneuvoyhdistelmillä hoidettavat siirto- tai teuraskuljetukset sekä hevoskuljetukset, joissa kuljetuskalustona on tyyppillisesti henkilöauto yhdistettynä hevostraileriin tai hevoskuljetusauto.

Eläviä eläimiä kuljetetaan Suomessa noin kuudella sadalla eläinkuljetuksiin rekisteröidyllä ajoneuvolla pois lukien hevoskuljetusajoneuvot. Kuljetusvolyymista yli 90 % hoitaa ammattiyrittäjät. Tuotantoeläinten autokuljetukset jaetaan teuras- ja välityskuljetuksiin. Kuljetuksista suurin osa on teuraaksi kuljetettavien sikojen ja nautojen kuljetuksia. Välityseläinkuljetukset ovat tilojen välisiä eläinkuljetuksia. Maanteillämme liikkuu sikoja vuosittain noin 2,2 miljoonaa kappaletta sekä nautoja noin 290 000 kappaletta. (SKAL 2019, 266.)

Edellä mainittuihin määriin kun lisätään hevoskuljetukset, voitaneen todeta, että teillämme liikkuu melko suuri määrä eläimiä vuosittain.

5.1 Kaupalliset ja ei-kaupalliset eläinkuljetukset

Eläinkuljetukset voidaan jakaa kahteen ryhmään, kaupallisiin ja ei-kaupallisiin eläinkuljetuksiin. Luokittelu riippuu siitä, onko kuljetuksella tavoitteena saada taloudellista hyötyä vai ei. Kaupallisia eläinkuljetuksia sääntelee eläinkuljetusasetus (Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005), kun taas muita kuljetuksia sääntelee jo aiemminkin mainittu eläinkuljetuslaki eli Laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006).

Kaupalliset eläinkuljetukset ovat kuljetuksia, joista on suoraa taloudellista hyötyä tai ne ovat osana liiketaloudellista toimintaa. Kaupallisten eläinkuljetusten tavoitteena on suora tai epäsuora taloudellinen voitto. Kuljetuksen voidaan ajatella olevan kaupallinen, vaikka siihen liittyvä taloudellinen voitto kohdistuisi johonkin muuhun kuin eläinkuljettajaan, esimerkiksi silloin, kun eläimiä kuljettaa muu taho kuin niiden omistaja. (Koskela ym. 2020, 80–81.)

Kaupallisia eläinkuljetuksia ovat esimerkiksi tuotantoeläinten säännölliset ja toistuvat kuljetukset, hevosyrittämiseen liittyvät kuljetukset sekä korvausta vastaan tehdyt kuljetukset riippumatta siitä, harjoittaako henkilö niitä ammatikseen vai ei (Ruokavirasto 2019, 6).

Kuljetukset voidaan lukea ei-kaupallisiksi silloin, kun toiminnan tavoitteena ei ole taloudellisen hyödyn hankkiminen (Koskela ym. 2020, 82). Ei-kaupallisia kuljetuksia ovat esimerkiksi, kun harrastaja tai omistaja kuljettaa omia eläimiä tai jonkun toisen eläimiä korkeintaan polttoainekuluja vastaan tai ratsastuskouluuyrittäjä kuljettaa oman harrastehevosesensa kilpailuun, johon osallistuu (Ruokavirasto 2019, 7–8).

6 KULJETUSKALUSTO

Tarkastellessa kuljetuskalustoa, tulee kiinnittää huomiota sen kuntoon sekä käyttötarkoitukseen. Kuljetuskaluston tulee olla eläinkuljetukseen soveltuva ja palvella tätä käyttötarkoitusta. Eläintä saa kuljettaa vain sellaisella kuljetusvälineellä ja sellaisissa kuljetusolosuhteissa, että kuljetuksesta ei aiheudu eläimelle tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä. Lisäksi eläintä on suojeltava kuljetuksessa vahingoittumiselta ja sairastumiselta. Eläintä ei saa kuljettaa, jos eläin on sellaisessa tilassa, että kuljetuksesta voi aiheutua sille tarpeetonta kipua, tuskaa tai kärsimystä. (Laki eläinten kuljetuksesta 5 §.)

Kuljetuskaluston laatuun kiinnitetään Suomessa erityistä huomiota. Tähän on syynä mm. olosuhteet sekä alan omat sisäiset laatu- ja rakennevaatimukset. Elävien eläinten kuljetuksessa käytävä ajoneuvokalusto ottaa parhaimmillaan huomioon sekä eläimen inhimillisen käsittelyn että kuljetuksen taloudellisuuden. (SKAL 2019, 269.)

Asianmukaisessa kuljetuskalustossa tulee ottaa huomioon monia asioita. Riippumatta siitä, kuljete-taanko eläimiä lyhyitä vai pitkiä kuljetuksia, tulee kuljetuskalustoa tarkastaessa huomioida seuraavissa alakappaleissa esiin nostettuja asioita.

6.1 Kaluston kunto ja tieliikennekelpoisuus

Poliisin tulee valvonnassa kiinnittää huomiota kuljetuskaluston kuntoon ja tieliikennekelpoisuuteen. Huomioon otettavia asioita ovat mm. kaluston rakenteet, valot, renkaat, kuormaus ja kytkentä. Lisäksi tulee huomioida ajoneuvon katsastus. Näistä asioista säädellään tarkemmin ajoneuvolaissa (28/2021) sekä tieliikennelaissa (729/2018). Seuraavassa eriteltynä tarkemmin tarkastuksessa huomioon otettavia seikkoja kaluston kuntoon ja tieliikennekelpoisuuteen liittyen.

6.1.1 Rekisteröinti ja katsastus

Moottorikäyttöinen ajoneuvo ja siihen kytkettävä hinattava ajoneuvo on lain mukaan ensirekisteröitävä, muutosrekisteröitävä ja asianmukaisesti katsastettava (ANL 11 §). Käytännössä siis kaikki

eläinkuljetuksiin soveltuvat ajoneuvot ja perävaunut tulee määräaikaikatsastaa. Määräaikaikatsastusvelvollisuus koskee M-, N-, O2-, O3-, O4-luokan ajoneuvoja, eli henkilöautoa, pakettiautoa, kuorma-autoa, sekä kaikkia perävaunuja, joiden luokittelumassa on yli 750 kg (ANL 148 §).

Henkilö- ja pakettiautot tulee katsastaa viimeistään neljän vuoden kuluttua käyttöönottopäivästä ja sen jälkeen joka toinen vuosi (ANL 149:1.4). Kuorma-autot ja O3- sekä O4 -luokan perävaunut, eli yli luokittelumassaltaan suuremmat kuin 3500 kg sekä 10 000 kg, tulee katsastaa ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua ensimmäisestä käyttöönottopäivästä sekä sen jälkeen vuosittain (ANL 149:1.1). O2-luokan perävaunu, joita esimerkiksi hevoskuljetustrailerit ovat, tulee katsastaa ensimmäisen kerran viimeistään sen kalenterivuoden loppuun mennessä, jolloin ensimmäisestä käyttöönottopäivästä on kulunut kaksi vuotta ja sen jälkeen joka toinen vuosi (ANL 149:1.6).

6.1.2 Valot

Valvontaa tehdessä on kiinnitettävä huomiota ajoneuvon valoihin ja niiden toimintaa. Moottorikäyttöisessä ajoneuvossa on käytettävä ajovaloja tai huomiovaloja, sekä pimeään aikaan ajovalojen lisäksi myös takavalvoja (TLL 49 §). Valvonnassa tulee kiinnittää huomiota siihen, että ajoneuvossa toimii myös esimerkiksi suuntavalot ja jarruvalot normaalisti, ja polttimot ovat kunnossa.

6.1.3 Renkaat

Kuljetettaessa suuria massoja, on renkaiden kunnolla erityisen suuri merkitys. Esimerkiksi vedettäessä henkilöautolla hevoskuljetustraileria, on perävaunu massaltaan suuri henkilöautoon verraten. Kuljetettavat raskaat eläimet, kuten hevoset tai naudat, saattavat liikkua trailerissa, jolloin vetoautoon kohdistuu myös liikettä. Liukkaassa talvikelissä yhdistelmä voi alkaa helposti heitellä ja tällöin hyvät renkaat ovat erityisen tärkeässä roolissa.

Sekä ajoneuvon, että perävaunun renkaiden minimi urasyvyys on 1,6 millimetriä (TLL 104 §). Henkilöautossa, pakettiautossa sekä O2 -luokan perävaunussa on oltava keliolosuhteiden niin edellyttäessä marras- ja maaliskuun välisenä aikana talvirenkaat, joiden kulutuspuunnan urasyvyys on oltava vähintään 3 millimetriä (TLL 105:1). Keliolosuhteiden niin edellyttäessä myös kuorma-autossa on käytettävä vetävillä akseleilla, lukuun ottamatta ohjaavia vetäviä akseleita, talvirenkaita, joiden kulutuspuunnan urasyvyys on oltava vähintään 5 millimetriä (TLL 105:2). Muilla akseleilla urasyvyys tulee olla vähintään 3 millimetriä (TLL 105:2).

Lisäksi on otettava huomioon, että mikäli vetoautossa on nastarenkaat, on O2-luokan perävaunussa käytettävä talvirenkaita (TLL 106:3). Näin ollen vetoautossa voi olla nastarenkaat, mutta perävaunussa kitkarenkaat.

6.2 Kaluston soveltuvuus eläinten kuljettamiseen

Kuljetuskaluston tulee olla soveltuva eläinten kuljettamiseen. Eläimille tulee olla riittävästi tilaa ja eläimet tulee olla sijoitettuna kalustoon oikein. Esimerkiksi hevosten kuljettamisessa trailerin tai hevoskuljetusauton korkeus tulee olla riittävä kuljetettavan hevosen korkeuteen nähden. Lisäksi hevoset tulee olla trailerissa oikein kiinnitettynä.

Kuljetusvälineen on oltava riittävän tilavuuden lisäksi myös eläimelle turvallinen. Kuljetusvälineen on oltava sellainen, että eläimet on mahdollista tarkastaa kuljetuksen aikana. (Laki eläinten kuljetuksesta 7 §.) Lisäksi kuljetusvälineen on oltava materiaaleiltaan ja rakenteiltaan eläinten kuljettamiseen sopiva. Seinien ja lattian tulee olla sellaisia, etteivät ne voi vahingoittaa eläimiä. Lattialla tulee olla riittävästi kuiviketta eritteiden imeytymistä varten, mikäli sitä ei ole hoidettu jollain muulla tehokkaalla tavalla. (Laki eläinten kuljetuksesta 8 §.)

Suomessa sääolosuhteet voivat olla hyvinkin vaihtelevat, joten myös eläinten kuljetusolosuhteisiin tulee kiinnittää huomiota. Kuljetusolosuhteiden tulee olla sellaiset, että eläin on kuljetuksen aikana suojassa epäsuotuisilta sääoloilta ja jyrkiltä ilmaston vaihteluilta. Kuljetuskaluston ilmanvaihto tulee olla kuljetettavalle eläinlajille sopiva. Lisäksi tulee huolehtia siitä, ettei eläin kärsi matkan aikana kuumuudesta, kylmyydestä, haitallisesta melusta, liiallisesta kosteudesta, vedosta, haitallisista kaasuista tai likaantumisesta. (Laki eläinten kuljetuksesta 9 §.)

6.2.1 Eläinkuljetusauto

Yleensä ajoneuvot ovat varustettuja ilmajousituksella, joskaan sitä ei kuitenkaan vaadita asetuksissa. Kuormatilan sisäseinät on hyvä olla vaaleansävyiset. Kuormatilan melun vähentämiseen tulee kiinnittää huomiota, eikä kuormatilassa saisi olla yli 12 cm korkuisia kynnyksiä tai portaita. Lisäksi lattian tulisi olla mahdollisimman tasainen, eikä se saisi olla liukas. Kuormatilan tulisi olla helposti puhdistettavissa ja desinfioitavissa. Ilmanvaihdon tulee olla riittävä ja kuormatila tulee olla hyvin valaistu. Kuormausiltojen tulee olla sivuiltaan umpinaisia ja loivia, enintään 20 asteen kulmassa nousevia. Myös leveyden tulee olla sellainen, ettei eläimet pääse kääntymään siinä poikittain. Lisäksi ajoneuvon tulee olla riittävän tilava ja rakennettu niin, että eläimet voidaan siinä helposti hoitaa ja tarkastaa. (SKAL 2019, 269–270.)

Kuten jo aiemmin mainittu, eläimellä tulee olla riittävä tila. Täysikasvuista hevosta varten tulee olla pinta-alaa vähintään 1,75 neliometriä riippumatta matkan pituudesta. Nuorelle hevoselle alle 48 tunnin kuljetuksissa riittää 1,2 neliömetrin tila, mutta pidemmissä kuljetuksissa vaaditaan tuplasti tilaa eli 2,4 neliometriä. Poneille, joiden säkäkorkeus on alle 144 cm, tilaa on oltava vähintään yhden neliömetrin verran. Alle 6 kuukautta vanhoille varsoille tilavaatimus on 1,4 neliometriä, ja niiden

on pitkällä matkoilla päästävä makuulle. Naudoille tilavaatimukset on määritelty niiden painon mukaan. Pienet, noin 50 kg painoiset vasikat voidaan kuljettaa minimissään 0,3–0,4 neliömetrin tilassa. Keskikokoiset, noin 110 kg painoisten vasikoiden tilavaatimus on 0,4–0,7 neliometriä, kun taas suurilla, noin 200 kg painoisilla vasikoilla vaatimus on 0,7–0,95 neliometriä. Keskikokoiset, noin 325 kg painoiset naudat vaativat tilaa 0,95–1,3 neliometriä, suuret naudat (noin 550 kg) 1,3–1,6 neliometriä ja hyvin suurilla naudoilla (yli 700 kg) tilavaatimus on yli 1,6 neliometriä. (SKAL 2019, 271.)

Pienemmille eläimille on myös omat vaatimuksensa. Lampailla tilavaatimus on karitsoille ja kerityille lampailla 0,2–0,3 neliötä, keritsemättömille lampailla 0,3–0,4 neliötä, tiineyden loppuvaiheessa oleville uuhille 0,4–0,5 neliötä, vuohille 0,2–0,75 neliötä riippuen vuohen painosta, sekä tiineyden loppuvaiheessa oleville kutuille 0,4–0,5 neliometriä. Sikojen tilavaatimukset menevät sian painon mukaan. Satakiloinen sika vaatii 0,425 neliön tilan, 110 kiloinen sika 0,468 neliön tilan, 115 kiloinen sika 0,489 neliön tilan ja 120 kiloinen sika 0,510 neliön tilan. Siipikarjalla tilavaatimus on määritetty neliösenteinä per kilo. Alle 1,6 kg siipikarja tarvitsee tilaa vähintään 180–200 neliösenttiä per kilo, 1,6 kg–30 kg siipikarja 160 neliösenttiä per kilo, 3,0–5,0 kiloa siipikarja 115 neliösenttiä per kilo ja yli 5 kg siipikarja 105 neliösenttiä per kilo. (SKAL 2019, 272.)

Kuljetustilan riittävä korkeus on myös otettava huomioon. Yleisenä ohjeena voidaan pitää, että siioilla, lampailla ja vuohilla tulisi jäädä eläimen päälle vähintään 10 cm tyhjää tilaa, ja naudoilla vähintään 20 cm tyhjää tilaa (Kulmala 2008, 210).

6.2.2 Eläinten kuljettaminen auton perään kytkettävällä trailerilla

Usein suuria eläimiä, kuten hevosia ja nautoja kuljetetaan myös auton perään kytkettävällä trailerilla, esimerkiksi hevoskuljetustrailereilla, jotka ovat O2-luokan jarrullisia perävaunuja. Niitä tarkastellessa tulee huomioida mm. ajoneuvojen massat sekä kytkentä. Kytkennässä tulee huomioida vetoaisan lukituslaitteen toiminta sekä hätäjarruvaijerin oikeanlainen kiinnitys. Hätäjarruvaijeri tulee kytkeä niin, että se pysyy ajon aikana paikallaan olosuhteista huolimatta. Myös sähköpistokkeen kytkentään tulee kiinnittää huomiota. (Helsingin ratsupoliisi 2016.)

Tarkastellessa massoja, tulee kiinnittää huomiota sekä vetoauton että perävaunun massoihin. Vetoauton massoja tarkastellaan auton rekisteröintitodistuksen teknisestä osasta. Kun kyse on auton vetokyvystä, tarkastellaan perävaunumassaa jarruin kohdasta O.1. Se kertoo, kuinka painavaa jarrullista perävaunua autolla saa vetää. Perävaunun rekisteröintitodistuksen teknisestä osasta löytyy perävaunun omamassa (rekisteröintitodistuksen tekninen osa, kohta G), joka kertoo perävaunun painon tyhjänä. Perävaunun tieliikenteessä suurin sallittu kokonaismassa (rekisteröintitodistuksen tekninen osa, kohta F.2) sen sijaan kertoo, paljonko perävaunu saa painaa täyteen lastattuna. Näin

ollen perävaunuun saa kuormata kokonaisuudessaan ja omamassan erotuksen verran painoa. Laskettaessa massoja, on kuitenkin huomioitava, että ajo-oikeutta ja sen riittävyttä tarkastellessa katsotaan aina kokonaisuudessaan, vaikkei perävaunuun olisi kuormattu mitään. Auton vetokykyä tarkastellessa otetaan huomioon sen sijaan todelliset massat ja tarvittaessa yhdistelmä voidaan esimerkiksi punnita tien päällä.

Myös trailerissa eläimille tulee olla riittävästi tilaa. Kuljetustilan korkeus tulee olla riittävä kuljetettavaan eläimeen nähden. Usein hevoset ovat korkeampia kuin naudat, joten riittävä korkeus voi tulla ongelmaksi lähinnä hevosten kanssa. Hevosien pään ja kuljetustilan katon väliin tulisi jäädä 20 cm tilaa. Hevosien tulee voida pitää päänsä ylhäällä ja liikkua sekä tasapainottaa itsensä kuljetuksen aikana. Väliseinän minimikorkeus on 60 cm ja edessä oleva puomi on oltava vähintään 7 cm paksuinen. Lastaussilta ei osaa olla 20 astetta jyrkemmässä kulmassa eikä liukas. (Helsingin ratsupoliisi 2016.)

6.3 Eläimiä osoittava merkintä

Kuljetusvälineessä, jossa kuljetetaan maantiellä hevosta tai muuta suurikokoista eläintä, on oltava merkintä, joka ilmaisee kuljetusvälineen sisältävän eläimiä. Lisäksi kuljetuspäilyksessä, josta ei ulkoapäin voida nähdä sen sisältävän eläimiä, on oltava myös vastaava merkintä. (Laki eläinten kuljetuksesta 10 §.) Tällaisia merkintöjä ovat esimerkiksi hevoskuljetustrailereissa niihin takapuolelle liimattavat tarrat, joissa lukee selvästi ”hevoskuljetus” tai vastaavasti esimerkiksi kuorma-autossa tarralla ”eläinkuljetus”. Tarroja ja merkkejä on olemassa runsaasti erilaisia, mutta usein ne ovat keltapohjaisia ja siten kalustosta hyvin erottuvia ja näkyviä, kuten kuvassa 2 ja 3.

Kuva 2. Esimerkki eläimiä osoittavasta merkinnästä. (Kuva: [https://kauppa.tarra-
maa.fi/fi/tuote/2339804](https://kauppa.tarra-
maa.fi/fi/tuote/2339804))

Kuva 3. Esimerkki hevoskuljetuksesta osoittavasta merkinnästä. (Kuva: [https://kauppa.tarra-
maa.fi/fi/tuote/2339804](https://kauppa.tarra-
maa.fi/fi/tuote/2339804))

6.4 Kuljetusvälineen hyväksymistodistus

Pitkiin, yli 8 tuntia kestäviin eläinkuljetuksiin käytettävä kuljetuskalusto tulee olla hyväksytty siihen käyttötarkoitukseen. Hyväksymistä haetaan siltä aluehallintovirastolta, joka on myöntänyt eläinkuljettajaluvan. Ennen hyväksymistä läänineläinlääkäri tai aluehallintoviraston määräämä virkaeläinlääkäri tarkastaa kuljetusvälineen. Kuljetusvälineen tulee täyttää kaikki pitkiä kuljetuksia koskevat lisävaatimukset, mikäli sillä kuljetetaan hevosia, nautoja, lampaita, vuohia tai sikoja. (Ruokavirasto 2019, 17). Kuljetusvälineen hyväksymistodistus (*kuva 4*) tulee olla mukana kuljetuksessa.

Lisäksi edellytetään, ettei kuljetusvälineelle ole haettu muulta toimivaltaiselta viranomaiselta Suomessa tai muussa EU-jäsenvaltiossa. Hyväksymistodistus on voimassa enintään viisi vuotta myöntämispäivästä lukien. (Ruokavirasto 2019, 17.)

1. REKISTERINUMERO/ REGISTRERINGSNUMMER/ LICENCE NUMBER		
III-111		
1.2. Varustettu paikannusjärjestelmällä/ Utrustad med navigeringssystem/ Equipped with Navigation System		KYLLÄ/ JA/ YES ☒ EI/ NEI/ NO ☐
2. Eläintyyppi, joita saa kuljettaa/ Slag av djur som får transporteras/ Types of animals allowed to be transported		
Nautaeläimet/Djur av nötkreatur/Bovine animals		
3. ALA M²/KERROS/ UTRYMME I M²/DÄCK/ AREA IN M²/DECK		
10,00 / 6,00		
4. Hyväksyntä on voimassa seuraavaan päivämäärään asti/ Detta tillstånd är giltig till och med/ This authorisation is valid until		
01.01.2023		
5. TODISTUKSEN ANTAVA ELIN/ ORGAN SOM UTFÄRDAR INTYGET/ BODY ISSUING THE CERTIFICATE		
5.1. Todistuksen antavan elimen nimi ja osoite/ Organ som utfärdar intyget - namn och adress/ Name and address of the body issuing the certificate		
Aluehallintovirasto Katu 3 00790 HELSINKI		
5.2. Puhelin/ Telefon/ Telephone	5.3. Telekopio/ Fax/ Fax	5.4. Sähköposti/ E-post/ Email
1234567		
5.5. Päivämäärä/ Datum/ Date	5.6. Paikka/ Ort/ Place	5.7. Leima/ Stämpel/ Stamp
01.01.2018	Helsinki	
5.8 Nimi ja allekirjoitus/ Namn och underskrift/ Name and signature		
Testi Anna		

Kuva 4. Esimerkki pitkään eläinkuljetukseen käytettävän maantiekuljetusvälineen hyväksymistodistuksesta. (Kuva: Ruokavirasto)

Aluehallintovirasto voi peruuttaa hyväksymistodistuksen, mikäli kuljetusväline ei täytä säädettyjä vaatimuksia eikä hyväksymistodistuksen haltija korjaa epäkohtia valvontaviranomaisen antamassa määräajassa. Lisäksi hyväksymistodistus voidaan peruuttaa heti tilanteessa, jossa kuljetusvälineessä oleva puute on sellainen, että se välittömästi vaarantaa kuljetettavien eläinten hyvinvoinnin. (Laki eläinten kuljetuksesta 19:2.)

7 ELÄINKULJETTAJA

Eläinkuljettajalla tarkoitetaan luonnollista tai oikeushenkilöä, joka kuljettaa eläimiä omaan lukuunsa, tai kolmannen osapuolen lukuun (Neuvoston asetus (EY) N:o 1/2005, 2. artikla, kohta x).

Poliisin tarkastellessa kuljettajaa, tulee ottaa huomioon kuljettajan edellytykset kuljettaa kyseistä eläinkuljetusta. Ajo-oikeuden ja eläinkuljetusluvan lisäksi tulee kiinnittää huomiota luonnollisesti myös kuljettajan ajokuntoon, ajokykyyn ja vireystilaan. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota tarpeen mukaan tieliikenteen sosiaalilainsäädännön noudattamiseen, eli kuljetusaikarajoitusten noudattamiseen. Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 kumoamisesta säätelee kuljettajaa koskevista ajo- ja lepoajoista. Tämä lainsäädäntö koskee myös eläinkuljetuksia ja poliisin tulee valvoa kyseisten asioiden toteutumista tehdessään tarkastuksia.

7.1 Ajokunto

Tarkastellessa kuljettajaa, on luonnollisesti ensin kiinnitettävä huomiota kuljettajan ajokuntoon. Poliisilla on oikeus suorittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon kuljettajalle puhallustesti nautitun alkoholin toteamiseksi sekä tarvittaessa myös huumausainepikatesti nautitun huumausaineen toteamiseksi pakkokeinolain (806/2011) mukaisesti. Lisäksi poliisilla on oikeus tarvittaessa suorittaa kuljettajalle henkilönkatsastus, eli kuljettaa henkilö verikokeisiin veren alkoholi- tai huumausainepitoisuuden selvittämiseksi. (PKL 9.2).

Ajokuntoon ja sen heikkenemiseen voi olennaisesti vaikuttaa myös muut tekijät kuin päihteet. Esimerkiksi väsymyksellä, sairaudella tai esimerkiksi stressillä voi olla vaikutusta kuljettajan kykyyn suoriutua liikenteessä. Ajoneuvoa ei saa ajaa se, jolta sairauden, vian, vamman, väsymyksen tai päihtymyksen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä puuttuu siihen tarvittavat edellytykset (TLL 17 §).

Väsymys liikenteessä on yleinen kuljettajien keskuudessa esiintyvä ongelma ja myös merkittävä liikenneonnettomuuksien osatekijä. Sitä esiintyy kaikenikäisillä kuljettajilla ja sen on arvioitu olevan taustalla noin kuudesosassa moottoriajoneuvon ja moottoriajoneuvojen välisessä kuolonkolarissa Suomessa. (Liikenneturva 2023.)

Valvonnassa on kiinnitettävä huomiota myös näihin seikkoihin ja kuljettajaa tuleekin tarkastella valvontatilanteissa kokonaisvaltaisesti.

7.2 Ajo-oikeus

Eläimiä kuljetetaan usein normaalia henkilöautoa suuremmilla kuljetuskalustoilla tai kuljetusyhdistelmillä, joten poliisin tulee valvonnassa kiinnittää huomiota myös kuljettajan ajo-oikeuden riittävyyteen. Joissain tapauksissa eläinten kuljettamiseen voi riittää B-luokan ajokortti. B-luokan ajokortilla saa kuljettaa ajoneuvoa tai ajoneuvoyhdistelmää, jonka kokonaisuudessa on enintään 3500 kg. Esimerkiksi hevosia voidaan kuljettaa henkilöautoon kytkettävällä jarrullisilla hevoskuljetustrailereilla, jotka ovat painostaan riippuen joko B- tai BE-luokan ajokortilla ajettavia. Useimmiten kahden hevosen kuljettamiseen tarkoitetut trailerit vaativat BE-luokan ajo-oikeuden. BE-luokan ajo-oikeudella saa kuljettaa ajoneuvoyhdistelmää, jonka kokonaisuudessa on enintään 7500 kg. Jotkut hevoskuljetusautot ovat B-kortilla ajettavia, mutta osa vaatii C-luokan ajo-oikeuden.

Suurempien eläinmäärien kuljettamiseen tarkoitetut kuljetusvälineet vaativat usein C- tai jopa CE-luokan ajo-oikeutta. Tällaisia ovat esimerkiksi suuremmat hevoskuljetusautot sekä teuraskuljetusautot ja yhdistelmät.

Ajo-oikeutta ja sen riittävyyttä tarkastellessa tulee huomioida ajoneuvon rekisteröintitiedot ja selvittää, mihin ajoneuvoluokkaan se on rekisteröity. Kuljettajan ajokortista puolestaan taas selviää ajo-oikeuden riittävyys kyseiseen ajoneuvoluokkaan.

7.3 Eläinkuljettajalupa

Kuljettaja tarvitsee eläinkuljettajaluvan, mikäli hän järjestää tai ajaa kaupallisia eläinkuljetuksia. Lupa koskee kuljetuksen eläinsuojelullisia vaatimuksia ja sen myöntää aluehallintovirasto. Eläinkuljettajalupia on olemassa kahdenlaisia. Lupa voidaan myöntää lyhyisiin, alle kahdeksan tuntia kestäviin kuljetuksiin (*kuten kuvassa 5. lupa tyyppi 1.*) tai vaihtoehtoisesti pitkiin, yli kahdeksan tunnin kuljetuksiin (*kuten kuvassa 5. lupa tyyppi 2.*). Yhdessä luvassa voi olla useampia kuljettajia, joilla on pätevyystodistus. Yksi lupa voi myös sisältää useampia ajoneuvoja. Lupa on voimassa viisi vuotta kerrallaan. (Aluehallintovirasto, Eläinkuljettajalupa, luettu 11.10.2023.)

Eläinkuljettajaluvan hakijan tulee täyttää tietyt kriteerit. Hakijan tai hänen edustajansa tulee olla sijoittunut siihen jäsenvaltioon, josta lupaa jaetaan. Hakijalla tulee olla käytössään henkilökunta, laitteet ja toimintamenettelyt, jotka ovat riittävät ja asianmukaiset eläinkuljetusasetukseen. Hakija tai hänen edustajansa ei saa olla syyllistynyt edeltävänä kolmena vuotena eläinsuojelusäännösten mukaisiin vakaviin rikkomuksiin. Lisäksi yli kahdeksan tunnin kuljetuslupaa hakevien tulee toimittaa luvan myöntäjälle pätevyystodistukset, ajoneuvon hyväksymistodistus pitkän matkan kuljetuksiin, toimintaohje eläinkuljettajien ja ajoneuvon jäljittämiseksi sekä valmiussuunnitelma hätätilanteiden varalle. (SKAL 2019, 267.)

Suomessa aluehallintovirastot antavat tunnustenumeron myönnettyille luville sekä kirjaavat ne lupa-rekisteriin, jota ylläpitää Elintarviketurvallisuusvirasto. Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee luetteloa eläinkuljettajista. Luettelo on yleisesti saatavissa. Aluehallintovirasto voi myös tarvittaessa perua eläinkuljettajan luvan esimerkiksi kuljettajan olennaisesti rikkoessa kuljetusta koskevaa lainsäädäntöä. (SKAL 2019, 267.)

Eläinkuljettajan lupa Tillstånd för transportörer Transporter authorisation		
1. ELÄINKULJETTAJAN LUVAN NRO/TRANSPORTÖRENS TILLSTÄND NR/TRANSPORTER AUTHORISATION No FI1752		
2. ELÄINKULJETTAJAN TIETO/UPPGIFTEN OM TRANSPORTÖREN/TRANSPORTER IDENTIFICATION		TYYPPI 1/ TYP 1/ TYPE 1 LUPA EI KOSKE PITKÄ KULJETUKSIA ICKE GILTIG FÖR LÅNGA TRANSPORTER NOT VALID FOR LONG JOURNEYS
2.1. Toiminimi/ Företagsnamn/ Company name Kuljetusyritys Oy		
2.2. Osoite/ Adress/ Address Rantatie 1		
2.3. Postitoimipaikka/ Postort/ Town HELSINKI	2.4. Postinumero/ Postnummer/ Postal code 00960	2.5. Jäsenvaltio/ Medlemsstat/ Member state Suomi Finland
2.6. Puhelin/ Telefon/ Telephone 3456789	2.7. Telekopio/ Fax/ Fax	2.8. Sähköposti/ E-post/ Email
3. LUPA KOSKEE VAIN TIETTYJÄ/TILLSTÄNDET ÄR BEGRÄNSAT TILL VISSA/ AUTHORIZATION LIMITED TO CERTAIN eläintyyppiä/ slag av djur/ types of animals ☒ kuljetusmuotoja/ transportsätt/ modes of transport ☐		
Täsmäntää/ Specificera här/ Specify here: Lammasläimet/ Djur av får/ Ovine animals, Vuohieläimet/ Djur av getter/ Caprine animal		
Voimassaolo päättyy.../ Upphör att gälla den.../ Expiry date... 01.01.2023		
4. LUVAN ANTAVA VIRANOMAINEN/ MYNDIGHET SOM UTFÄRDAR TILLSTÄNDET/ AUTHORITY ISSUING THE AUTHORIZATION		
4.1. Viranomaisen nimi ja osoite/ Myndighetens namn och adress/ Name and address of the authority Aluehallintovirasto Katu 3 00790 HELSINKI		
4.2. Puhelin/ Telefon/ Telephone 1234567	4.3. Telekopio/ Fax/ Fax	4.4. Sähköposti/ E-post/ Email
4.5. Päivämäärä/ Datum/ Date 01.01.2018	4.6. Paikka/ Ort/ Place HELSINKI	4.7. Virallinen leima/ Officiell stämpel/ Official stamp
4.8. Virkailijan nimi ja allekirjoitus/ Tjänstemannens namn och underskrift/ Name and signature of the official - ANNA		

Eläinkuljettajan lupa Tillstånd för transportörer Transporter authorisation		
1. ELÄINKULJETTAJAN LUVAN NRO/TRANSPORTÖRENS TILLSTÄND NR/TRANSPORTER AUTHORISATION No FI1751		
2. ELÄINKULJETTAJAN TIETO/UPPGIFTEN OM TRANSPORTÖREN/TRANSPORTER IDENTIFICATION		TYYPPI 2/ TYP 2/ TYPE 2 LUPA KOSKEE KAIKKIA KULJETUKSIA, MYÖS PITKÄ KULJETUKSIA GILTIG FÖR ALLA TRANSPORTER, INBEGRIPET LÅNGA TRANSPORTER VALID FOR ALL JOURNEYS INCLUDING LONG JOURNEYS
2.1. Toiminimi/ Företagsnamn/ Company name Testiyritys Oy		
2.2. Osoite/ Adress/ Address Kuja 5		
2.3. Postitoimipaikka/ Postort/ Town HELSINKI	2.4. Postinumero/ Postnummer/ Postal code 00860	2.5. Jäsenvaltio/ Medlemsstat/ Member state Suomi Finland
2.6. Puhelin/ Telefon/ Telephone 456789789	2.7. Telekopio/ Fax/ Fax	2.8. Sähköposti/ E-post/ Email
3. LUPA KOSKEE VAIN TIETTYJÄ/TILLSTÄNDET ÄR BEGRÄNSAT TILL VISSA/ SCOPE OF AUTHORIZATION limited to certain eläintyyppiä/ slag av djur/ types of animals ☒ kuljetusmuotoja/ transportsätt/ modes of transport ☐		
Täsmäntää/ Specificera här/ Specify here: Nautaeläimet/ Djur av nötkreatur/ Bovine animal		
Voimassaolo päättyy.../ Upphör att gälla den.../ Expiry date... 01.01.2023		
4. LUVAN ANTAVA VIRANOMAINEN/ MYNDIGHET SOM UTFÄRDAR TILLSTÄNDET/ AUTHORITY ISSUING THE AUTHORIZATION		
4.1. Viranomaisen nimi ja osoite/ Myndighetens namn och adress/ Name and address of the authority Aluehallintovirasto Katu 3 00790 HELSINKI		
4.2. Puhelin/ Telefon/ Telephone 1234567	4.3. Telekopio/ Fax/ Fax	4.4. Sähköposti/ E-post/ Email
4.5. Päivämäärä/ Datum/ Date 01.01.2018	4.6. Paikka/ Ort/ Place HELSINKI	4.7. Virallinen leima/ Officiell stämpel/ Official stamp
4.8. Virkailijan nimi ja allekirjoitus/ Tjänstemannens namn och underskrift/ Name and signature of the official - ANNA		

Kuva 5. Vasemmalla esimerkki eläinkuljettajan lupatyypistä 1 ja oikealla esimerkki lupatyypistä 2. (Kuva: Ruokavirasto)

7.4 Eläinkuljettajan pätevyystodistus

EU:n eläinkuljetusasetus edellyttää eläinkuljettajalta kaupallisten kuljetusten osalta eläinkuljettajakoulutuksen ja kokeen suorittamista. 1.7.2021 voimaan tulleella eläinkuljetuslain muutoksella koulutuksen ja kokeen järjestäminen rajattiin tavallisimpien tuotantoeläinten osalta oppilaitosten tehtäväksi. (Maa- ja metsätalousministeriö 2021.)

Eläinkuljettajakoulutuksen ja kokeen hyväksytyn suorittamisen jälkeen on mahdollista hakea Aluehallintovirastolta eläinkuljettajan pätevyystodistusta (kuva 6). Koulutus käsittelee eläinten fysiologiaa, eläinten käyttäytymistä, stressiä, eläinten käsittelyä, ajokäyttäytymisen vaikutusta eläinten hy-

vinvointiin ja lihan laatuun, eläimille annettavaa ensiapua, eläimiä käsittelevän henkilökunnan turvallisuusnäkökohtia sekä eläinkuljetuksia koskevan eläinkuljetusasetuksen yleisiä edellytyksiä (Hämeen ammattikorkeakoulu 2024).

Eläinkuljettajan pätevyystodistuksen tarvitsee, mikäli kuljettaa kaupallisia kuljetuksia, kuljetusmatkat ovat yli 65 km mittaisia, kuljetettavat eläinlajit ovat hevos-, nauta-, lammas-, vuohi- tai sika-eläimiä taikka siipikarjaa ja kuljettaja vastaa eläinten hyvinvoinnista, hoidosta ja käsittelystä kuljetuksen aikana. Eläinkuljettajan pätevyystodistus on henkilökohtainen ja sen tarvitsee myös työkennellessä toisen alaisuudessa. Pätevyystodistuksen saaminen edellyttää eläinkuljettajan koulutuksen käymistä kyseisen eläinlajin osalta sekä eläinkuljettajan pätevyyskokeen suorittamista. Pätevyystodistus on voimassa pääsääntöisesti siihen asti, kunnes todistuksen haltija täyttää 70 vuotta. Sen jälkeen pätevyystodistukseen on haettavissa lisää aikaa. Eläinkuljettajan pätevyystodistus tai todistus koulutukseen osallistumisesta on tarvittaessa voitava esittää valvontaviranomaiselle. (Aluehallintovirasto, Eläinkuljettajalupa, luettu 11.10.2023.)

Kuljettajan ja hoitajan pätevyystodistus (Lammaseläimet, Vuohieläimet, Sika-eläimet, Nautaeläimet) Kompetensbevis för förare och skötare (Djur av får, Djur av getter, Djur av svin, Djur av nötkreatur) Certificate of competence for drivers and attendants (Ovine animals, Caprine animals, Porcine animals, Bovine animals)		
1. KULJETTAJAN/HOITAJAN TIEDOT (Y) UPPGIFTEN OM FÖRAREN/SKÖTAREN (Y) DRIVER/ATTENDANT (Y) IDENTIFICATION		
1.1. Sukunimi/ Efternamn/ Surname Testi		
1.2. Etunimet/ Förnamn/ First names Liisa		
1.3. Syntymäaika/ Födelsedatum/ Date of birth 01.01.1970	1.4. Syntymäpaikka ja -maa/ Födelseort och -land/ Place and country of birth Helsinki Suomi/Finland/Finland	1.5. Kansallisuus/ Nationalitet/ Nationality Suomi/Finland/Finland
2. TODISTUKSEN NUMERO/ KOMPETENSBEVISETS NUMMER/ CERTIFICATE NUMBER 26313		
2.1. Hyväksyntä on voimassa seuraavaan päivämäärään asti/ Detta tillstånd är giltig till och med/ This authorisation is valid until 01.01.2040		
3. TODISTUKSEN ANTAVA ELIN/ ORGAN SOM UTFÄRDAR KOMPETENSBEVISET/ BODY ISSUING THE CERTIFICATE		
3.1. Todistuksen antavan elimen nimi ja osoite/ Organ som utfärdar utbildningsbeviset - Namn och adress/ Name and address of the body issuing the certificate Aluehallintovirasto Katu 3 00790 HELSINKI		
3.2. Puhelin/ Telefon/ Telephone 1234567	3.3. Telekopio/ Fax/ Fax	3.4. Sähköposti/ E-post/ Email
3.5. Päivämäärä/ Datum/ Date 01.01.2018	3.6. Paikka/ Ort/ Place Helsinki	3.7. Leima/ Stämpel/ Stamp
3.8. Nimi ja allekirjoitus/ Namn och underskrift/ Name and signature - ANNA		
) Yliviivaa tarpeeton/ Stryk det ej tillämpliga/ Delete as appropriate		

Kuva 6. Esimerkki eläinkuljettajan pätevyystodistuksesta. (Kuva: Ruokavirasto)

7.5 Kuljettajan ajo- ja lepoajat

Poliisi valvoo tieliikenteen sosiaalilainsäädännön toteutumista, jotka koskevat raskaan ajoneuvon kuljettajia. Tämä koskee myös osaa eläinkuljetuksista ja tulee se huomioida valvonnassa. Ajo- ja lepoaikoja säätelee jo aiemmin mainittu Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) 3820/85 kumoamisesta. Sen mukaan vuorokautinen ajoaika saa olla enintään yhdeksän tuntia, mutta sitä voidaan enintään kahdesti viikon aikana pidentää enintään kymmeneen tuntiin. Kuljettajan viikoittainen ajoaika saa olla enintään 56 tuntia ja kahden perättäisen viikon yhteenlaskettu ajoaika saa olla enintään 90 tuntia. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006, 6 artikla.)

Kuljettaja saa ajaa kerrallaan enintään neljä ja puoli tuntia, jonka jälkeen hänen on pidettävä vähintään 45 minuutin mittainen tauko, mikäli hän ei pidä lepoaikaa. Tämä tauko voidaan kuitenkin korvata vähintään 15 minuutin mittaisella tuolla, jota seuraa vähintään 30 minuutin mittainen tauko. Kyseinen tauko tulee sijoittaa niin, että noudatetaan aiemmin mainittua neljän ja puolen tunnin ajoajan ja siitä seuraavan tauon säännöstä. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006, 7 artikla.)

Lisäksi jokaisen 24 tunnin ajanjakson kuluessa edellisen vuorokautisen tai viikoittaisen lepoajan päättymisestä kuljettajan on täytynyt pitää uusi vuorokautinen lepoaika. Lepoaikaa pidetään lyhennettynä vuorokautisena lepoaikana, mikäli sen vuorokautisen lepoajan osa, joka sisältyy 24 tuntiin on vähintään 9 tuntia, mutta vähemmän kuin 11 tuntia pitkä. Tällaisia lyhennettyjä lepoaikoja saa pitää enintään kolme kahden viikoittaisen lepoajan välillä. Kahden peräkkäisen viikon aikana kuljettajan on pidettävä kuitenkin vähintään kaksi säännöllistä lepoaikaa tai vaihtoehtoisesti yksi säännöllinen ja yksi lyhennetty vähintään 24 tunnin mittainen lepoaika. Tämä vähennys on kuitenkin korvattava vastaavanlaisella yhtäjaksoisella vapaa-ajalla ennen kyseistä viikkoa seuraavan kolmannen viikon loppumista. (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006, 8 artikla.)

8 ELÄIMET

Ihmisen tulee huolehtia eläimen hyvinvoinnista. Eurooppalaisen eläinsuojelulainsäädännön taustaperiaatteena on, että eläimet ovat tuntevia olentoja, eli niillä on kyky kokea niin mielihyvää kuin kipua, ja siksi ihmisen on otettava eläimen hyvinvointi huomioon (Kivelä ym. 2017, 117). Poliisilla on eläinsuojeluviranomaisena velvollisuus huolehtia eläinten hyvinvoinnista.

Kuljetuksen aikana on huolehdittava siitä, ettei eläimille aiheudu tarpeetonta kärsimystä tai kipua. Kuljetusmatkojen kesto tulee mitoittaa mahdollisimman lyhyeksi ja matkan aikana on huolehdittava

eläinten tarpeista. Eläinten vointi tulee tarkastaa säännöllisesti matkan aikana. Lisäksi tarkastuksessa tulee kiinnittää huomiota seuraavassa esiteltyihin asioihin.

8.1 Asiakirjat

Muissa, kuin sellaisissa matkoissa, joissa matka on alle 50 kilometriä ja kuljetetaan pelkästään omia eläimiä, tulee kuljettajalla olla mukanaan tarvittavat asiakirjat eläimiin liittyen. Näistä asiakirjoista tulee käydä ilmi eläinten alkuperä sekä omistaja. Lisäksi niistä tulee käydä ilmi kuljetuksen lähtöpaikka ja -aika, aiottu määränpää ja kuljetusmatkan odotettu kesto, kuten esimerkiksi kuvassa 7. Asiakirjat tulee pyynnöstä esittää poliisille tarkastuksen yhteydessä. (Ruokavirasto 2019, 9–10.)

Lähtöpaikka	Lähtöpäivä ja -aika
Aiottu määränpaikka	Kuljetusmatkan odotettu kesto
Eläinten omistaja	Eläinten alkuperä

Eläimet (laji, sukupuoli, ID, nimi)

Kuva 7. Malli eläinten kuljetusasiakirjasta. (Kuva: Ruokavirasto)

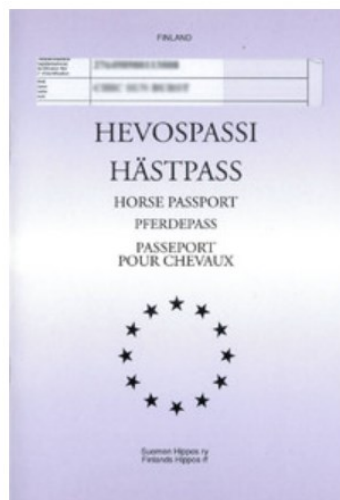
Kuljetettaessa hevosia, on niillä oltava aina mukanaan tunnistusasiakirja eli hevospassi. Alkuperäinen tunnistusasiakirja tulee olla siellä, missä eläinkin on. Passi tulee olla mukana myös silloin, kun hevonen kuljetetaan johonkin tilapäisesti. Kaikilla Euroopan unionin alueella syntyneillä hevosilla tulee olla passi viimeistään 12 kuukauden ikäisenä. Vieroittamaton varsa saa matkustaa emänsä kanssa ilman asiakirjaa. Mikäli varsa siirretään pysyvästi asumaan syntymätilaltaan muualle, tulee sillä olla tunnistusasiakirja mukanaan jo ennen 12 kuukauden ikää. (Hippos 2019.)

Hevospassiin on merkittynä hevosen yksilöllinen UELN-numero, joka aiemmin tunnettiin rekisterinumerona. Lisäksi passissa on merkittynä hevosen rotu, sukupuoli, väri, tuntomerkit sekä piirros, johon hevosen tunnistemerkit on piirretty (kuva 9). Piirroksen avulla on helppo ja nopea tarkastaa, onko kyseessä tosiasiallisesti sama hevonen kuin se, jonka passia esitetään. (Hippos 2019.)

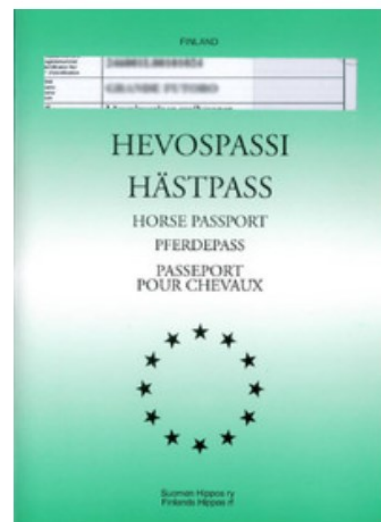
Myös hevospassin kansien väreillä on merkitystä ja se kertoo hevosen rodusta (kuva 8). Suomessa syntyneen suomenhevosen passi on keltainen, muun rotuisen ratsuhevosen ja ponin passi on vaaleanlila, lämminverisen ravihevosen passi vihreä sekä muun hevoseläimen, esimerkiksi aasin passi on valkoinen (Hevoseni.fi, 2012).

Suomenhevosen passi

Ratsuhevosen ja ponin passi

Lämminverisen ravihevosen
passi

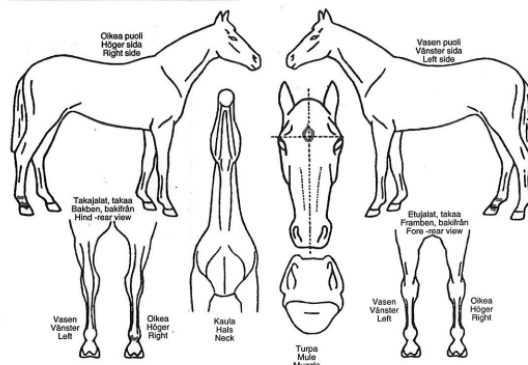
Kuva 8. Hevospassoja eri väreissä. (Kuva: <https://www.hevoseni.fi/hevosrekisteri-passi>)

Lämminverisen ravihevosen rekisteritodistus
 Registerbevis för den varmblodiga travhästen
 Registration certificate for the warm-blooded trotter

Tunnistuspaikka ja aika 16.12.2003

Tunnistuksen suorittaja
 Hevosjalostusliiton leima

246098100132177 2 FIN

Suomen Hippos ry
 Suomen hevosjalostuksen ja raviurheilun keskusjärjestö
 Finska hästaveläns och travsportens centralförbund
 Tulinkuja 3, 02650 Espoo, Finland

Rekisterinumero Registration number Identification No	03-1575
Nimi Name Nom	WILD ISADOR
Laji Art	LÄMMINVERINEN RAVIHEVONEN
Rotu Breed Race	AMERIKKALAINEN
Sukupuoli Sex	TAMMA KILPAILUOIKEUS PÄÄTTYNYT
Syntymäaika Date of foaling Date de naissance	07.05.2003 12/9 2011
Syntymäpaikka Place where bred Lieu d'élevage	FIN
Isä Sire Père	BARON PEPPER 92-2258
emän mother mère	WILD ISABELLA 94-1943
emän isä sire père	LUŠTY HANOVER US-6344-Y
Alkup. rek.nro Orig. reg. nr Tuontilakis Importation No	
Kasvattaja Upfödare Breeder Éleveur	
Väri Färg Couleur Robe	MUSTA
Tunnusmerkit Signalément Description Signalément	Tähti, otj vuo hissukka jossa kirjava ruunu ja kirjokavio
Verityhdist Bloodtyped	X
Mikrosiru Microchip	246098100132177
Espoo 15.06.2004	
Tiedot oikeaksi todistaen Härmed intygas Origin certificate validated on: by Certificat d'origine validé le: par	SUOMEN HIPPOS ry Allekirjoitus Underskrift

3

Kuva 9. Kuva hevospassin ensimmäisestä aukeamasta, jossa oikealla luetteluna hevosen tiedot sekä vasemmalla piirros hevosen tuntomerkeistä. Kuvista on nähtävissä, että kyseisellä hevosella on keskellä otsaa pieni pyöreä merkki, jota kutsutaan tähdeksi, sekä lisäksi oikeassa takajalassa kavion rajassa pienellä alueella valkoista, jota kutsutaan vuo hissukaksi. Samat tiedot löytyvät oikeanpuoleiselta sivulta kohdasta "tuntomerkit". (Kuva: Reetta Henttu)

On kuljettajan vastuulla, että asiakirjat ovat mukana. Mikäli esimerkiksi kuljettaa toisen omistamaa hevosta, vastaa kuitenkin kuljettaja viime kädessä siitä, että tarvittavat asiakirjat ovat kuljetuksessa mukana. Lisäksi on huomioitava, että asiakirjan tulee olla alkuperäinen. Kopio tai kuva passista ei siis riitä. Mikäli asiakirjaa ei ole mukana, voidaan asiaa käsitellä eläinkuljetusrikkomuksena. (Aluehallintovirasto, Eläinkuljettajalupa, 2020.)

8.2 Eläimen kohtelu ja käsittely

Eläimiä tulee kohdella ja käsitellä hyvin koko kuljetuksen ajan. Eläinten kuormaaminen ja purkaminen kuuluvat kuljetukseen. Hyvät eläimenkäsittelytaidot ovat keskiössä. Eläimiä kuormattaessa, kuljettaessa sekä kuormaa purkaessa on niitä kohdeltava rauhallisesti eikä eläimiä saa tarpeettomasti pelotella tai kiihdyttää. (Laki eläinten kuljetuksesta 13 §.)

Eläimiä käsittelevällä henkilöllä tulee olla riittävä koulutus tai pätevyys. Eläinten hyvään kohteluun tulee kiinnittää huomiota. Eläimiä ei saa kohdella tai käsitellä väkivalloin, eikä käyttäen mitään sellaisia menetelmiä, jotka voivat tuottaa eläimelle tarpeetonta pelkoa, vammoja tai kärsimystä. Kiellettyä on esimerkiksi eläinten lyöminen tai potkiminen, paineen kohdistaminen erityisen herkkään ruumiinosaan siten, että se aiheuttaa kipua, eläimen riipputtaminen mekaanisessa välineessä. Lisäksi kiellettyä on eläimen nostaminen tai vetäminen päästä, korvista, sarvista, jaloista, hännästä, turkista, tai nahasta. Sauvojen tai muiden teräväkärkisten esineiden käyttö on kielletty ja lisäksi sähköpiiskojen käyttöä on mahdollisuuksien mukaan vältettävä. (Ruokavirasto 2019, 21.)

Eläin tulee olla kytkettynä kuljetusvälineeseen oikein. Sitä ei saa kytkeä sarvista tai nenärenkaasta, ja jalkojen sitominen on kielletty. Myös eri lajia olevat eläimet tulee kuljettaa toisistaan erillään. Lisäksi on säädetty, että esimerkiksi erikokoiset ja eri ikäiset eläimet tulee kuljettaa erillään toisistaan. Myös sukukypsät urokset tulee kuljettaa erillään naaraista, tarpeettoman kärsimyksen ja vaaratilanteiden välttämiseksi. Myös tiettyjen eläinlajien täysikasvuisia uroksia ei saa kuljettaa lähikäin, eikä sarvellisia eläimiä sarvettomien kanssa, vaan niiden tulee olla kuljetuksessa erillään. Lisäksi on huomioitava, että kytketyt eläimet tulee olla erillään kytkemättömien eläinten kanssa. (Ruokavirasto 2019, 22.)

8.3 Eläimen hyvinvoinnista huolehtiminen matkan aikana

Eläimen hyvinvoinnista tulee huolehtia kuljetuksen aikana. Kuljetuksen aikana eläimen tulee saada vettä, ravintoa sekä lepoa tarpeellisin väliajoin. Huomioon tulee ottaa eläinlaji, eläimen ikä, kuljetusväline, kuljetusolosuhteet, matkan kesto aika sekä muut seikat, jotka vaikuttavat matkan aikana eläimen veden-, ravinnon-, ja levontarpeisiin. Mikäli kuljetuksen aikana eläin sairastuu tai vahingoittuu, se tulee sairauden tai vamman niin edellyttäessä erottaa muista eläimistä ja lisäksi sille tulee antaa ensiapua mahdollisimman nopeasti. (Laki eläinten kuljetuksesta 6 §.)

Nykyisissä kuljetusvälineissä on otettu huomioon myös eläinten lajityypillisiä tarpeita ja niiden vaikutusta eläinten hyvinvointiin. Mahdollisuus lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen lisää eläinten hyvinvointia mahdollistaen eläimille positiivisten tunteiden kokemista, sekä lisäksi ehkäisee stressiä ja pitkästyistä (Kivelä ym. 2017, 28).

Eläimen perustarpeista tulee huolehtia matkan aikana. Rekisteröidyt hevoseläimet on juotettava kuljetuksessa 12 tunnin välein sekä ruokittava 24 tunnin välein. Niiden kuljetusmatkaa ei ole kestoajan rajoitettu, mutta yli 8 tunnin kuljetuksissa tulee noudattaa pitkien kuljetusten lisävaatimuksia. Rekisteröimättömiä hevoseläimiä ei saa kuljettaa yli 8 tuntia kerrallaan, jolleivät niiden pitkiä kuljetuksia koskevat lisävaatimukset täyty. Sama koskee myös nauta-, vuohi-, sika- sekä lammaseläimiä. Rekisteröimättömät hevoseläimet, nautaeläimet, vuohieläimet, sikaeläimet ja lam-

maseläimet tulee juottaa ja ruokkia eläinlajista riippuen 8–9 tunnin välein. Siipikarjalle on oltava riittävästi sopivaa ravintoa ja vettä kuljetusmatkoilla, jotka kestävät yli 12 tuntia. (Ruokavirasto 2019, 29–35.)

9 SEURAAMUKSET

Ruokaviraston mukaan eläinkuljetustarkastuksissa vuonna 2022 laiminlyöntien osuus (6,5 %) oli aiempien vuosien tasolla. Epäkohtia todettiin pitkälti samoissa asioissa kuin aiemmin. Yhteensä 25 kuljetuksessa 401:stä todettiin jokin epäkohta ja yksittäisiä epäkohtia havaittiin 45 kappaletta. 64 % puutteista liittyi kuljetusasiakirjoihin, eläinkuljettajien pätevyystodistuksiin ja eläinkuljetuslupiin. Kuljetusvälineen kunnossa ja turvallisuudessa oli yksittäisiä epäkohtia 15,5 % tarkastuksissa. Lisäksi 11 % puutteista havaittiin kuljetuskäytännöissä ja eläinten erotteluissa. (Ruokavirasto 2023.)

Mikäli poliisi tarkastusta suorittaessaan havainnoi puutteita tai vikoja, on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin. Lievimpänä puuttumiskeinona on ohjeiden ja neuvojen antaminen. Kuljetuskalustoon ja sen kuntoon liittyviä puutteita ja vikoja ja niistä aiheutuvia seuraamuksia sääntelee tarkemmin tieliikennelaki sekä ajoneuvolaki. Kuljettajan ajo-oikeuteen liittyvät asiat säädellään ajokorttilaissa sekä kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta rikoslaissa. Seuraamuksena voi tapauksen mukaan olla joko suullinen tai kirjallinen huomautus, sakko tai rikosilmoituksen kirjaaminen. Laissa eläinten kuljetuksesta on säädetty vielä erikseen eläinkuljetusrikkomuksesta, joka on seuraamus nimenomaan eläimiin ja niiden kuljetukseen liittyvästä laiminlyönnistä. Räikeimmissä tapauksissa kyseen voi tulla myös lievä, perusmuotoinen tai törkeä eläinsuojelurikos. Poliisin ja valvontaeläinlääkärin yhteistyö korostuu arvioitaessa seuraamuksia. Tarvittaessa valvontaeläinlääkärinä on hyvä konsultoida esimerkiksi puhelimitse.

9.1 Kielloista ja määräyksistä

Mikäli tarkastuksen yhteydessä todetaan, että lakia eläinten kuljetuksesta tai sen nojalla annettuja säännöksiä on rikottu, valvontaviranomaisella eli poliisilla on mahdollisuus kieltää eläimiä kuljettava henkilöä jatkamasta kuljetusta tai kieltää toistamasta säännösten vastaista menettelyä. Lisäksi poliisi voi määrätä hänet asian laatuun nähden riittävässä määräajassa täyttämään velvollisuudet. (Laki eläinten kuljetuksesta 37 §.)

Mikäli eläinsuojelulliset syyt niin vaativat, poliisi voi määrätä eläimet palautettavaksi välittömästi suorinta tietä lähtöpaikkaan tai vaihtoehtoisesti kuljetettavaksi suorinta tietä määräpaikkaan. Lisäksi kuljetusväline voidaan määrätä korjattavaksi tilapäisesti niin, että eläinten välitön vaara loukkaantumiseen estetään. Mikäli eläin on sellaisessa tilassa, että sen hengissä pitäminen olisi ilmeistä julmuutta, poliisilla on oikeus lopettaa eläin. (Laki eläinten kuljetuksesta 37 §.)

9.2 Eläinkuljetusrikkomus

Laissa eläinten kuljetuksesta on säädetty eläinkuljetusrikkomuksesta, jossa rangaistuksena on sakko. Eläinkuljetusrikkomuksesta voidaan tuomita, mikäli teosta ei ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta. Eläinkuljetusrikkomuksesta voidaan tuomita se, joka tahallaan tai huolimattomuudesta kuljettaa eläintä, joka ei ole asetusten ja säännösten mukaan kuljetuskuntoinen, tai kuljettaa eläintä sellaisella kuljetusvälineellä, joka ei ole säännösten mukainen. Eläinkuljetusrikkomuksesta voidaan tuomita myös se, joka laiminlyö eläinten hyvinvoinnista huolehtimisen tai kuljettaa eläintä henkilöauton tavaratilasta säännösten vastaisesti. Eläinkuljetusrikkomuksesta voidaan tuomita myös, mikäli eläimet on kuormattu säännösten vastaisesti, eläimiä käsitellään säännösten vastaisesti, kuljettajalla ei ole vaadittavaa eläinkuljettajalupaa tai pätevyytödistusta, ilmoitusvelvollisuutta rikotaan, kuljetusvälineellä ei ole vaadittavaa hyväksymistodistusta, rikkoo tietojenantovelvollisuutta tai asiakirjojen esittämisvelvollisuutta, tai rikkoo valvontaviranomaisen antamaa kieltoa tai määräystä. (Laki eläinten kuljetuksesta 39 §.)

9.3 Eläinsuojelurikos

Tapauskohtaisesti tulee kiinnittää huomiota teon vakavuuteen. Mikäli kyseessä on vakavampi teko, voi kyseeseen tulla myös rikoslain (39/1889) 17 luvun 14 pykälässä säädetty eläinsuojelurikos. Eläinsuojelurikos tulee kyseeseen, mikäli tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta pahoinpitelämällä, liiallisesti rasittamalla, jättämällä tarpeellista hoitoa tai ravintoa vaille tai muuten laiminlyö eläinten kuljetuksesta annetun lain tai sen nojalla annetun säännöksen. Eläinsuojelurikoksesta voidaan tuomita rangaistuksena sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. (RL 17:14.)

Poliisin tulee valvontaa tehdessään huomioida, että mikäli on kyseessä tällainen teko, ei asiaa voi käsitellä ”tien päällä” sakolla, vaan tällöin tulee asiasta laatia rikosilmoitus. Eläinsuojelurikos voi tulla esimerkiksi kyseeseen, mikäli kuljetusolosuhteissa on räikeitä puutteita, jolloin eläimelle aiheutuu kuljetuksesta kipua ja kärsimystä. Kuten aiemmin tässä opinnäytteessä on todettu, eläinten kuljettamiseen lasketaan kuuluvaksi myös niiden lastaaminen ja purkaminen. Mikäli lastauksessa tai purkamisessa käytetään väkivaltaa ja eläintä pahoinpidellään, voi eläinsuojelurikoksen tunnusmerkistö täyttyä.

9.4 Törkeä eläinsuojelurikos

Mikäli eläinsuojelurikos tehdään erityisen raa’alla ja julmalla tavalla tai rikoksen kohteena on huomattavan suuri määrä eläimiä tai rikoksella tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä, sekä rikos on kokonaisuutena arvostellen törkeä, on kyseessä törkeä eläinsuojelurikos. Törkeästä eläinsuojelurikoksesta rangaistuksena voidaan tuomita vankeutta vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta. (RL 17:14 a.)

On huomioitava, että esimerkiksi suuria eläinmääriä kuljetettaessa on mahdollista, että kvalifiointi-peruste täyttyy ja kyseessä voi olla törkeä eläinsuojelurikos.

9.5 Lievä eläinsuojelurikos

Mikäli eläinsuojelurikos, huomioon ottaen eläimille aiheutetun kärsimyksen, kivun ja tuskan vähäisyys tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, on kyseessä lievä eläinsuojelurikos. Lievästä eläinsuojelurikoksesta rangaistuksena voidaan tuomita sakkoja. (RL 17:15.)

Koska kyseessä on rikos, josta rangaistuksena on tuomittavissa pelkästään sakkoa, antaa se poliisille mahdollisuuden hoitaa asia saman tien sakolla tien päällä. Rikosnimikettä pohtiessa tulee kuitenkin kiinnittää huomiota rajanvetoon lievän ja perusmuotoisen eläinsuojelurikoksen välillä ottaen huomioon rikoksen laatu ja muut seikat. Lisäksi verratessa lievää eläinsuojelurikosta eläinkuljetusrikkomukseen, on niiden erona huomioitava, että lieväkin eläinsuojelurikos vaatii tahallisuutta tai törkeää huolimattomuutta, kun taas eläinsuojelurikkomus vaatii tahallisuutta tai huolimattomuutta eli on siis tuottamuksellisenakin tekona rangaistava. Rikkomusta voidaan pitää nimensä veroisesti vähäisempänä rikkeenä kuin lievää eläinsuojelurikosta.

10 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tämä opinnäytetyö on toteutettu kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimusmenetelmäksi valikoitui laadullinen tutkimus sen perusteella, että juuri tästä aiheesta ei ole tehty aiempaa tutkimusta. Saadakseni tietoa siitä, miten poliisi toteuttaa eläinkuljetusten valvontaa käytännössä, koin, että haastattelututkimus on sopivin vaihtoehto. Valitsin tutkimusmenetelmäksi haastattelututkimuksen, jotta saan mahdollisimman kattavasti tietoa aiheesta sekä vastattua tutkimuskysymyksiini.

Haastattelin tätä tutkimusta varten neljää Kaakkois-Suomessa työskentelevää poliisia, jotka työtätehtävissään suorittavat päivittäin liikennevalvontaa ja ovat ammattilaisia nimenomaan tässä asiassa. Näitä haastatteluja varten hain tutkimusluvan Kaakkois-Suomen poliisilaitokselta (POL-2023-155248).

Laadullinen tutkimus soveltuu käytettäväksi, kun ilmiöstä ei ole aiempaa tutkimusta ja halutaan ilmiöstä syvällinen näkemys ja hyvä kuvaus. Laadullinen tutkimuksen menetelmin on selvitettävä, mistä ilmiössä on kyse, mistä tekijöistä ilmiö koostuu ja mitkä ovat tekijöiden väliset vaikutussuhteet. Laadullinen tutkimus mahdollistaa ilmiön hyvän kuvauksen. Laadullinen tutkimukselle on tyypillistä, että tutkimusaineisto kerätään esimerkiksi haastatteluna, kuten tämä tutkimus on toteutettu. (Kananen 2017, 33–34.)

Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen ja tulkinnan antaminen. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ilmiön syvällisempään ymmärtämiseen. Tiedon keruun ja analysoinnin pääinstrumenttina on tutkija itse, jonka kautta reaali maailma suodattuu tutkimustulokseksi. Laadullinen tutkimus mielletään usein kuvailevaksi ja siinä tutkija on kiinnostunut prosesseista, merkityksistä ja ilmiön ymmärtämisestä. (Kananen 2017, 35–36.)

Haastattelumuodoksi valikoitui tätä tutkimusta tehdessä puolistrukturoitu haastattelu, jota voidaan luonnehtia lomakehaastattelun ja strukturoimattoman haastattelun välimuodoksi. Puolistrukturoidussa haastattelumenetelmässä kysymykset ovat kaikille haastateltaville samat, mutta haastattelija voi tarvittaessa vaihdella niiden järjestystä. Puolistrukturoitua haastattelumenetelmää voidaan kutsua teemahaastatteluksi. (Hirsjärvi & Hurme 2000, 47.)

Teemahaastattelun avulla tutkija pyrkii ymmärtämään ja saamaan käsityksen tutkimuksen kohteena olevasta ilmiöstä ja haastateltavan vastausten avulla pyritään rakentamaan yksityiskohdista kokonaiskuva (Kananen 2017, 90). Teemahaastattelun lopputuloksena saadaan aineisto, joka avaa tutkittavaa ilmiötä (Kananen 2017, 105).

Alkuperäinen suunnitelmani oli toteuttaa haastattelut ensisijaisesti kasvotusten ja toissijaisesti sähköpostitse. Tutkimuksen edetessä suunnitelma kuitenkin eli. Rekrytoidessani haastateltavia ja esitellessäni tutkimustani, osa haastateltavista koki sähköpostitse tehtävän haastattelun mielekkäämmäksi vaihtoehdoksi. Pohtiessani asiaa totesin, että tutkimuksen yhtenäistämiseksi on paras toteuttaa kaikki haastattelut samalla menetelmällä, ja tästä syystä toteutin lopulta kaikki haastattelut sähköpostihaastatteluina. Koen, että tämä vaihtoehto oli kaikille osapuolille varmasti vaivattomasti johdettua pitkästä välimatkoista sekä aikataulullisista syistä. Lisäksi sähköpostitse tehdyillä toteutuksella sain kaikki haastateltavat osallistumaan tutkimukseen ja näin laajemman tutkimusaineiston.

Sähköposti on myös moderni tapa hoitaa asioita ja nykypäivänä sen käyttäminen haastattelututkimuksissa on yksi mahdollisuus. Sähköpostia voidaan nykyisin käyttää teemahaastattelun menetelmänä, jolloin tutkittaville lähetetään sähköpostitse teemat tai kysymykset, joihin he vastaavat (Kananen 2017, 111). Näin sähköpostiin syntyy dokumentoitava vuoropuhelu ilman henkilökohtaista kontaktia (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85). Lisäksi sähköpostihaastattelun hyvänä puolena voidaan pitää myös sitä, että se on edullinen vaihtoehto verrattuna siihen, että olisin ajanut satoja kilometrejä tekemään haastatteluita.

Sähköpostihaastattelun etuna on valmiiksi tekstimuodossa saatu aineisto (Kananen 2017, 112). Sähköpostitse tehdyillä haastatteluilla sainkin melko vaivattomasti luokiteltua vastaukset aiheittain ja niiden käsitteleminen oli selkeää. Lisäksi tekstimuodossa saatu aineisto oli varmemman oloista, verrattuna esimerkiksi nauhoitettuun haastatteluun ja siitä tehtyyn litterointiin. Mikäli nauhoitus olisi jostain syystä mennyt pieleen tai ääni ollut heikkolaatuista, sen litterointi olisi voinut olla haastavaa.

11 TUTKIMUS JA SEN TULOKSET

Seuraavassa käydään läpi tekemäni haastattelut sekä niissä saadut tulokset. Haastattelut ovat jaoteltuna kolmeen eri osa-alueeseen; valvontaan ja sen suorittamiseen, itse tarkastuksiin ja niiden laajuuteen sekä valvonnassa todettuihin epäkohtiin ja valvonnan kehittämiseen.

11.1 Valvonnasta ja sen suorittamisesta

Ihan ensimmäiseksi halusin esittää haastateltaville hyvin avoimen, yleisluontoisen kysymyksen siitä, millaista eläinkuljetusten valvontaa poliisi suorittaa Kaakkois-Suomessa. Tämän kysymyksen tarkoituksena oli saada haastateltavat kertomaan aiheesta mahdollisimman laajasti ja omin sanoin ilman, että kysymyksellä johdattelisin haastateltavia tietynlaisiin vastauksiin. Vastauksista kävi ilmi, että valvontaa suoritetaan pääasiassa raskaan liikenteen valvonnan yhteydessä, sekä satunnaisesti myös pistokokein tehtynä. Tarkastettavat raskaat ajoneuvot ovat pääasiassa teuraskuljetuksia päätielläverkolla. Lisäksi pienemmällä kalustolla liikkuvia eläinkuljetuksia, pääasiassa lähinnä hevoskuljetuksia valvotaan. Satunnaisesti valvontaa on suoritettu yhdessä valvontaeläinlääkärin kanssa. Ravihevosten kuljetuksiin liittyviä tarkastusiskuja on myös suoritettu alueen raviradoilla.

Seuraavaksi halusin selvittää, kuinka usein haastateltavat ovat työtehtävissään tarkastaneet eläinkuljetuksia. Tähän kysymykseen sain vastauksia melko laajalla skaalalla, sillä eräs haastateltavista totesi suorittavansa valvontaa yleensä viikoittain ja toinen taas pari kertaa vuodessa. Muut vastauksista olivat hyvinkin jotain tuolta väliltä, sillä valvontaa todettiin suoritettavan satunnaisesti sekä työjaksoittain. Yhteenvetona voitaneen todeta, että tarkastusten määrä vaihtelee runsaasti riippuen virkamiehestä. Tähän vaikuttaa paljon myös se, sattuuko esimerkiksi teuraskuljetuksia liikkumaan raskaan liikenteen valvonnan yhteydessä. Kuten eräs haastateltavista totesikin, mitään määrämutoisuutta tähän tarkastusten määrään ei ole olemassa.

11.2 Tarkastukset ja niiden laajuus

Halusin tietää tarkemmin eläinkuljetuksista, joita haastateltavat ovat tarkastaneet. Kysyinkin heiltä tarkentavia kysymyksiä, millaisia nuo eläinkuljetukset ovat olleet. Olin kiinnostunut siitä, millaista kuljetuskalustoa he olivat tarkastaneet ja mitä kaikkia eläinlajeja tarkastuksissa oli ollut. Tarkastettu kuljetuskalusto oli ollut kuorma-autoja, sekä kuorma-auton ja perävaunun yhdistelmiä. Lisäksi oli tarkastettu hevoskuljetuksia, pääasiassa henkilöauton ja perävaunun yhdistelmiä. Tarkastuksessa olleet eläinlajit olivat lähes kaikkien haastateltavien mukaan pääasiassa nautoja, sikoja ja hevosia. Eräs haastateltava kertoi myös tarkastaneensa eläinjättekuljetuksia.

Seuraavana haastatteluteemana oli tarkastusten laajuus. Halusin selvittää, missä laajuudessa tarkastuksia suoritetaan ja esitin aluksi avoimen kysymyksen siitä. Vastauksissaan haastateltavat totesivat, että tarkastuksissa huomioidaan ajoneuvon asiakirjat, kuljetuskaluston kunto, kuljettajan asiakirjat sekä eläinkuljetuksiin liittyvät pätevyyskirjat ja kuljettajaluvat.

Koska olin tätä opinnäytetyötä kirjoittaessani jakanut eläinkuljetusten valvonnan kolmeen osa-alueeseen, halusin tämän teeman mukaisesti perehtyä suoritettuun valvontaan tarkemmin. Haastattelussa halusin selvittää hieman syvemmin, mitä kaikkea otetaan huomioon tarkastellessa kuljettajaa, kuljetuskalustoa sekä kuljetettavia eläimiä, joten tein tarkentavia kysymyksiä näihin osa-alueisiin liittyen.

Kuljetuskalustoa tarkastellessa haastateltavien mukaan otetaan huomioon normaali ajoneuvon kuntoisuus ja tieliikennekelpoisuus, sisältäen mm. katsastukset, mahdolliset hyväksynnit, kuormatilan tarkastuksen sekä sen, onko kyseinen ajoneuvo hyväksytty eläinkuljetuksiin. Kuljettajaa tarkastellessa otetaan huomioon rutiinisti luonnollisesti kuljettajan ajokunto, sekä lisäksi ajo-oikeuden riittävyys, tarvittaessa eläinkuljetuslupa ja -pätevyys ja muut kuljetusasiakirjat. Lisäksi tarvittaessa huomioidaan ajo- ja lepoajat.

Kysyessäni kuljetettavien eläinten tarkastuksesta, oli vastauksissa jonkin verran vaihtelua. Kuljetettavien eläinten tarkastuksessa otetaan huomion vähintään kuormakirjoista eläinten lukumäärä ja laatu sekä kuljetettavien eläinten paperit. Lisäksi eläinten kuljetusolosuhteet pyritään huomioimaan. Esimerkiksi hevoskuljetuksia tarkastellessa katsotaan, ettei hevosen kanssa ole samassa tilassa irtainta tavaraa, joka voisi kuljetuksen aikana liikkua ja näin vahingoittaa eläintä. Eräässä vastauksessa tuotiin ilmi, että eläinten kunnan arviointi vaatisi enemmän henkilökohtaista osaamista ja perehtyneisyyttä asiaan. Tämä on varmasti yksi eläinkuljetusten valvonnan kulmakivistä, sillä arvion tekeminen vaatisi poliisilta erityistä perehtyneisyyttä asiaan sekä lisäksi useiden eläinlajien tuntemusta.

11.3 Valvonnassa todetut epäkohdat ja valvonnan kehittäminen

Seuraavaksi halusin selvittää, millainen näkemys haastateltavilla on siitä, valvotaanko eläinkuljetuksia poliisin toimesta riittävästi Kaakkois-Suomen alueella. Tähän vastaukset olivat yksiselitteisiä. Kaikkien haastateltavien mukaan valvontaa ei ole riittävästi. Lähes kaikista vastauksista kävi myös ilmi syy siihen, miksi valvontaa ei ole riittävästi ja se oli erityisosaamisen puute. Vastausten mukaan riittävä valvonta vaatisi mielenkiintoa ja tietotaitoa asiaan liittyen, sekä sitä että ainakin jollakin työyhteisön jäsenenä olisi hyvä ”näppituntuma” säädöksiin ja asetuksiin. Tämä lisäisi varmasti myös valvonnan sujuvuutta, jotta valvonnan yhteydessä ei tarvitsisi kaivaa kaikkea yksityiskohtaista tietoa papereista.

Koska valvontaa kuitenkin suoritetaan, olin kiinnostunut myös valvonnassa esiin tulleista epäkohdista ja rikkeistä. Kysyinkin haastateltavilta, millaisiin epäkohtiin tai rikkeisiin he olivat valvonnan yhteydessä törmänneet. Yhteenvetona voidaan vastausten perusteella alkuun todeta, että havaitut epäkohdat ovat olleet melko pieniä. Kahdessa vastauksessa todettiin, että hevoskuljetuksia tarkastettaessa oli törmätty siihen, ettei asiakirjat olleet kunnossa sekä lisäksi hevosten kuljetustilassa oli ollut irrallista tavaraa. Yhdessä vastauksessa todettiin, että havaitut puutteet ovat liittyneet kalustoon sekä ajo-oikeusasioihin. Kahdessa vastauksessa todettiin, että eläinten kuljetusolosuhteisiin ei ole ollut tarvetta puuttua ja asiat ovat olleet kunnossa.

Aivan haastattelun lopuksi halusin selvittää, onko haastateltavien mielestä eläinkuljetusten valvonnassa jotain kehitettävää ja mikäli on, niin millä tavalla valvontaa voisi heidän mielestään kehittää. Jokainen haastateltavista oli sitä mieltä, että kehitettävää löytyy. Kaikki haastateltavat olivat sitä mieltä, että koulutusta ja perehdytystä aiheeseen liittyen tarvittaisiin lisää. Lisäksi kaksi haastateltavista koki, että yhteistyötä valvontaeläinlääkärin kanssa pitäisi lisätä, jotta myös poliisien tietotaito eläimiin liittyen paranisi ja saisi näkemystä ja oppia lisää. Kaksi haastateltavista toivoi jonkinlaista opasta tai valvontaohjetta eläinkuljetuksiin liittyen. Kummassakin vastauksessa toivottiin ns. rautalankamallia, josta kävisi selville tarkastuksessa huomioitavat perusasiat.

12 JOHTOPÄÄTÖKSET

12.1 Vastaukset tutkimuskysymyksiin

Aloittaessani opinnäytteen tekemistä asetin työlle tutkimuskysymykset, joihin tämän opinnäytteen on ollut tarkoitus vastata. Mielestäni onnistuin vastaamaan näihin kysymyksiin tämän opinnäytetyön myötä. Seuraavassa esittelen uudelleen nuo asettamani tutkimuskysymykset, sekä tässä tutkimuksessa saadut tulokset niihin.

1. Millä tavoin poliisi toteuttaa eläinkuljetusten valvontaa Kaakkois-Suomen alueella?

Poliisi toteuttaa eläinkuljetusten valvontaa Kaakkois-Suomen alueella normaalin liikennevalvonnan yhteydessä. Valvontaa suoritetaan esimerkiksi raskaan liikenteen valvonnan yhteydessä, mikäli raskas eläinkuljetusajoneuvo sattuu ajamaan liikennesuoritusalueeseen. Lisäksi poliisi valvoo pienempiä eläinkuljetusten, esimerkiksi hevoskuljetuksia. Valvontaa suoritetaan pistokokeina sekä lisäksi satunnaisesti esimerkiksi raviradoille tehtävien valvontaiskujen muodossa. Valvontaa suoritetaan satunnaisesti myös yhteistyössä valvontaeläinlääkärin kanssa.

2. Mitä kaikkea valvonnassa otetaan huomioon?

Valvonnassa huomioidaan eläinkuljetus kokonaisuutena. Kuljetuskalustoa tarkastellessa huomioidaan kaluston kunto ja tieliikennekelpoisuus sekä kaluston soveltuvuus eläinkuljetuksiin. Kuljettajaa tarkastellessa huomioidaan kuljettajan ajokunto, ajo-oikeuden riittävyys, eläinkuljetuksiin liittyvät luvat ja pätevyystodistukset sekä kuljettajan ajo- ja lepoajat kaluston niin vaatiessa. Kuljetettavia eläimiä tarkastellessa huomioidaan eläinten kunto, eläinten asiakirjat sekä kuljetusolosuhteet.

3. Miten poliisin suorittamaa valvontaa voisi kehittää?

Poliisin suorittamaa valvontaa voisi kehittää lisäämällä poliisien koulutusta ja perehdytystä aiheeseen liittyen, jotta valvontaa suoritettaessa olisi vankka tietopohja aiheeseen liittyen. Lisäksi yhteistyötä valvontaeläinlääkärin kanssa tulisi lisätä. Olisi hyvä, jos poliiseilla olisi käytössä yksinkertainen ja selkeä valvontaohje eläinkuljetusten tarkastamiseen.

12.2 Pohdinta

Tätä opinnäytetyön aihetta valitessani ei minulla ollut juurikaan käsitystä siitä, millaisia tutkimustulokset aiheeseen liittyen voisivat olla. En tosiasiallisesti tiennyt, valvotaanko eläinkuljetuksia ja missä määrin valvontaa suoritetaan. Vaikka aihe itsessään kiinnosti minua ja minulla oli jonkin verran tietoa siitä etukäteen, jouduin perehtymään kuitenkin paljon syvällisemmin aiheeseen ja opin tätä opinnäytetyötä kirjoittaessani paljon uutta myös itse. Uusina asioina tulivat itsellenikin esimerkiksi eläinkuljettajalta vaadittavat luvat sisältöineen, sillä itse olin kuljettanut vain omaa harrastehevostani, jolloin lupia ei tarvittu. Opinnäytetyötä tehdessäni myös käsitin, kuinka laaja toimenpide eläinkuljetuksen valvonta on, mikäli siinä otetaan huomioon kaikki osa-alueet. Ymmärsin myös sen, että kuljetuksen syvällisempi tarkastaminen vaatii poliisilta paljon osaamista. Kyse on sellaisesta osaamisesta, jota ei opeteta poliisikoulussa, vaan osaaminen tulee hankkia oman kiinnostuneisuuden kautta.

Kuten tutkimustuloksista ilmenee, suurin ongelmakohta eläinkuljetusten valvonnassa lienee se, ettei valvontaa suorittavilla poliiseilla ole riittävästi tietoutta itse eläinten tarkastamisesta ja niiden kunnan arvioimiseen. Mikäli ei ole itse lainkaan eläinihmisiä, on varmasti todella hankalaa yhtään syvällisemmin yrittää arvioida eläimen kuntoa. Eläin voi näyttää päällisin puolin hyvinvoivalta, vaikka tosiasiallisesti sillä olisikin asiat pielessä. Eläimen epänormaalia kunnosta kertovien merkien ja eläimen käyttäytymisen tulkitseminen vaatii kokemusta ja tietoutta, sekä niin sanottua kykyä lukea eläintä.

Toisaalta haluan uskoa, että perus maalaisjärjellä pääsee jo pitkälle tarkastuksia tehdessä. Tarkeempaa arviointia varten on aina mahdollista konsultoida eläinlääkärinä, mikäli kokee tarpeelliseksi.

Mielestäni pääasia on se, että eläinkuljetuksia valvotaan, sekä se, että myös poliisi eläinsuojeluviranomaisena tarkastusta tehdessään kurkistaa eläinten kuljetustilaan ja havainnoi eläinten kuntoa. Yhdellä silmäyksellä näkee kuitenkin jo paljon ja varmasti jokainen poliisi osaa tunnistaa vakavimmat hälyttävät merkit, jotka kertovat eläimen huonosta kunnosta. Muutamia mainitakseni, esimerkiksi pumppaava hengitys, ylenpalttinen apaattisuus ja reilu aliravitsemus ovat kaikkien tunnistettavissa. Lisäksi eläin ei lähtökohtaisesti ole kuljetuskuntoinen, mikäli se ei pysty seisomaan.

Eläinten kuntoa arvioitaessa on toki huomioitava kuljetuksen määränpää. Teuraaksi menevät eläimet voivat mahdollisesti olla jossain määrin huonokuntoisempia, mutta silti niiden tulee olla kuljetuskuntoisia, ettei eläimelle koidu kuljetuksesta tarpeetonta kärsimystä.

12.2.1 Tutkimuksen luotettavuus

Tämä opinnäytetyö on toteutettu koostamalla ensin teoriapohja liittyen tutkittavaan aiheeseen. Teoriapohjaa kirjoittaessa lähteinä on käytetty useita lakeja, joiden luotettavuus on korkea. Lisäksi teoriapohjan päälähteinä on käytetty useita muita luotettavina pidettäviä lähteitä, kuten aluehallintovirastoa ja ruokavirastoa.

Tieteellisen tutkimuksen yleisinä luotettavuusmittareina pidetään reabiliteettia ja validiteettia. Reabiliteetti tarkoittaa tulosten pysyvyyttä ja validiteetti sitä, että tutkitaan oikeita asioita. Pysyvyydellä tarkoitetaan sitä, että mikäli tutkimus uusitaan, saadaan aikaan samat tutkimustulokset. Validiteetti liittyy siihen, että tutkimus on suunniteltu niin, että siinä tutkitaan oikeita asioita ja tutkimusasetelma on suunniteltu oikein. (Kananen 2017, 175–176.)

Laadullisen tutkimuksen luotettavuustarkastelussa tulee huomioida, että se sivuaa objektiivisuutta, sillä tutkija on tässä tapauksessa paljon vartija, joka päättää ketä haastatellaan, mitä kysymyksiä esitetään ja miten aineisto analysoidaan (Kananen 2017, 176). Haastatteluja varten on koottu etukäteen hyvin suunniteltu haastattelurunko, joka lisää tutkimuksen laadukkuutta (Hirsjärvi & Hurme 2000, 184). Tätä tutkimusta tehdessä suunnittelin etukäteen haastattelurungon pohtien, mitä kaikkea haluan aiheesta tietää ja mitä kysymällä saan parhaiten vastattua asettamiini tutkimuskysymyksiin.

Tämän tutkimuksen tulosten luotettavuutta arvioidessa voidaan pohtia sitä, onko tutkimuksessa haastateltavien määrä ollut riittävä. On sanomattakin selvää, että haastattelemalla esimerkiksi kaksin- tai kolminkertaista määrää poliiseja, olisi se lisännyt tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimusta tehdessä on kuitenkin huomioitava realiteetit, käytettävissä oleva aika ja voimavarat. Toisaalta nyt myös haastateltavien rekrytoiminen sujui nyt melko mutkattomasti ja voi olla, että kovin paljon suuremman haastateltavien joukon rekrytoiminen olisi voinut olla ongelmallista, sillä haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista sekä toki aiheutti haastateltavillekin vaivannäköä. Laadullisessa

tutkimuksessa ei ole määritelty tarkkoja sääntöjä sille, mikä on riittävä aineistomäärä, vaan aineistoa kerätään sellainen määrä, jolla tutkimusongelma ratkaistaan (Kananen 2017, 186).

Luotettavuutta pohtiessa voidaan todeta myös, että kasvotusten tehdyt haastattelut olisivat lisänneet tämän tutkimuksen luotettavuutta verrattuna sähköpostitse tehtyihin haastatteluihin. Kasvotusten haastattellessa on mahdollisuus kysyä saman tien useita tarkentavia kysymyksiä ja saada näin kenties laajempia vastauksia. Toisaalta sähköpostitse haastattellessa haastateltavalle jää aikaa miettiä vastaustaan. Tätä voidaan toki pitää joko hyvänä tai huonona asiana.

12.2.2 Tutkimuksen eettisyys

Hyvä tutkimuskäytäntö edellyttää, että tutkittavilta saadaan tutkimukseen suostumus niin, että he ovat perehtyneet asiaan. Tällä tarkoitetaan, että tutkittavilla on tieto siitä, mitä tutkimuksen kuluessa tulee tapahtumaan. Hyvään tutkimuskäytäntöön kuuluu myös luottamuksellisuus sekä se, ettei tutkittavalle aiheudu tutkimuksesta haittaa. Tutkijalla on eettinen vastuu näistä asioista. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Rekrytoidessani haastateltavia tähän tutkimukseen, lähetin heille ensiksi sähköpostitse saatekirjeen, jossa tiedustelin heidän kiinnostustaan osallistua tutkimukseeni haastatteluiden muodossa. Kirjeessä kerroin hieman itsestäni sekä tutkimuksestani ja sen tavoitteista. Lisäksi kirjeessä painotin, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Kirjeessä kerroin myös, että haastattelumateriaalit tullaan hävittämään tämän opinnäytetyön valmistuttua.

Pohdin jo etukäteen sitä, ettei tätä tutkimusta tehdessä ole merkitystä esimerkiksi virka-asemalla tai virkavuosilla, sillä tutkimukseni keskiössä oli enemmän tutkittava asia eikä haastateltavat itsensä. Tämän vuoksi jo saatekirjeessä kerroin, ettei haastateltavien nimiä tai tarkempia yksilöiviä tietoja tulla julkaisemaan tutkimuksessa. Oletettavasti onnistuin saatekirjeelläni vakuuttamaan rekrytoitavat, sillä kaikki, joille saatekirjeen lähetin, ilokseni suostuivat haastatteluun.

12.2.3 Jatkotutkimusaiheet

Tämä tutkimus on ensimmäinen Poliisiammattikorkeakoulussa toteutettu opinnäytetyö juuri tähän aihepiiriin liittyen. Hilla Miettinen on vuonna 2017 tehnyt opinnäytteen aiheesta ”Hevoskuljetukset maantieliikenteessä: opas poliisille sekä hevoskuljetuksen kuljettajalle”, joka käsittelee hevoskuljetuksia. Laajemmin eläinkuljetuksiin liittyen ei aiempaa tutkimusta ole vielä tehty. Aiheeseen liittyviä jatkotutkimuksia sekä niiden aiheita on varmasti näin ollen rutkasti jäljellä. Olisi mielenkiintoista tietää, miten muilla alueilla eläinkuljetusten valvontaa suoritetaan ja onko siinä valtakunnallisesti merkittäviä eroja. Alueilla, joissa sijaitsee mm. isoja teurastamoja, voi olla valvontaa ja valvonnan tar-

vettakin mahdollisesti enemmän. Lisäksi Suomen suurimmat raviradat luonnollisesti vetävät puoleensa enemmän raviurheiluun liittyviä hevoskuljetuksia, joten niitä liikkuu maanteillämme näillä alueilla enemmän, jolloin valvonnan tarve kasvaa.

Lisäksi haastatteluissakin esille noussut rautalankaversio oppaasta eläinkuljetusten tarkastamiseen voisi olla oiva produktin aihe jollekin Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijalle, sillä tällaiselle oppaalle olisi selvästi kysyntää ja tarvetta.

Yhteistyön lisääminen valvontaeläinlääkärin kanssa nousi myös esiin haastatteluissa, ja siinä voisi olla yksi oivallinen aihe jatkotutkimukselle. Opinnäytteessä voisi esimerkiksi tutkia poliisin ja valvontaeläinlääkärin tekemää yhteistyötä eläinkuljetusten tarkastuksessa. Lisäksi voisi paneutua siihen, miten yhteistyötä olisi mahdollista kehittää niin, että se palvelisi molempia osapuolia.

12.3 Itsearviointi

Tämä opinnäyteprosessi sai alkunsa keväällä 2023, kun aloin pyöritellä päässäni aihetta opinnäytteelle. Aihevalinta varmistui kesäkuun 2023 aikana. Syyskuussa 2023 aloin kirjoittaa opinnäytesuunnitelmaa. Prosessin lähtiessä rullaamaan sain tehtyä mielestäni kattavan suunnitelman, johon olin koonnut teoriaosuutta jo reilusti. Totesin jo tuossa vaiheessa, että hyvin tehty pohjatyö palkitsee varmasti myöhemmässä vaiheessa – ja näin olikin, sillä pystyin hyödyntämään opinnäytesuunnitelmaan tekemäni teoriaosuuden lähes kokonaan suoraan tähän opinnäytetyöhön sekä myös tutkimuslupahakemukseen.

Itse opinnäytteen kirjoittamisprosessi alkoi lokakuussa 2023. Marraskuun alussa 2023 hain tutkimuslupaa haastatteluja varten Kaakkois-Suomen poliisilaitokselta. Tutkimuslupaa sekä haastatteluiden valmistumista odotellessa opinnäyteprosessi lepäsi hetken aikaa. Tutkimuslupa myönnettiin marraskuun aikana ja pääsin aloittamaan haastatteluiden tekemisen. Tammikuussa 2024 kaikki haastattelut olivat valmiit, ja pääsin jatkamaan opinnäytteen kasaamista sekä tutkimustulosten kirjaamista. Alkuperäinen tavoitteeni oli, että tämä opinnäytetyö on mahdollisimman valmis toiseen opinnäyteseminaariin tammikuun loppupuolelle mennessä. Tähän tavoitteeseen pääsinkin mukavasti.

Opinnäytetyöprosessi oli kokonaisuudessaan opettavainen. Mielestäni oli hyvä, että vein tätä prosessia eteenpäin pikkuhiljaa, ilman suurempaa kiirettä. Se sopi parhaiten itselleni, sillä näin prosessi pysyi mielekkäänä. Pystyin työstämään opinnäytettä silloin, kun siltä tuntui ja oli sopivasti aikaa. Kun aikaa oli varattu runsaasti, ei kirjoittamisesta tullut missään vaiheessa väkinäistä, eikä prosessin eteenpäin vieminen tuntunut turhan raskaalta.

Opinnäyteprosessin alussa asetin tälle opinnäytteelle tavoitteeksi tiedon tuottamisen eläinkuljetusten valvontamenetelmistä sekä valvontamenetelmien kehittäminen. Lisäksi tavoitteena oli eläinten hyvinvoinnin edistäminen sekä poliisin suorittaman valvonnan kehittäminen. Näin prosessin lopussa, pohtiessani tavoitteiden täyttymistä, voin todeta niiden suurimmalta osin toteutuneen. Tähän opinnäytteeseen tutustuttuaan saa tietoa siitä, miten eläinkuljetuksia valvotaan sekä lisäksi kattavan tietopaketin siitä, mitä kaikkea valvonnassa tulisi huomioida.

Uskon, että aiheen nostaminen pinnalle ja aiheesta heräävä keskustelu osaltaan kehittää poliisin suorittamaa valvontaa ja näin lisää myös eläinten hyvinvointia. Haastattelemi poliisit totesivat lisäkoulutuksen tarpeen ja toivon mukaan tätä asiaa ainakin jollain tasolla viedään eteenpäin myös työelämässä niin, että jossain kohtaa aiheeseen liittyvää lisäkoulutusta järjestettäisiin. Valvontamenetelmiä kehittäisi selvästi tuo jo aiemmin mainittu ”rautalankaohje”, joten toivon, että jatkotutkimuksena joku asiasta kiinnostunut sellaisen vielä tulevaisuudessa toteuttaa.

LÄHTEET

Aluehallintovirasto, Eläinkuljettajalupa. Luettavissa: [Eläinkuljettajalupa - Eläimet - Luvat, ilmoitukset ja hakemukset - Henkilöasiakas - Aluehallintovirasto \(avi.fi\)](#), luettu 11.10.2023.

Aluehallintovirasto, Eläinsuojelu. Luettavissa: <https://avi.fi/asioi/henkiloasiakas/valvonta-ja-kante-lut/elaimet/elainsuojelu>, luettu 22.10.2023.

Aluehallintovirasto 2020: Hevosen passiasiat kuntoon ja kesälaitumille! Luettavissa: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/69887836/hevosen-passiasiat-kuntoon-ja-kesalaitumille?publishe-rld=69818103>, luettu 7.1.2024.

Euroopan parlamentti, Maailmanlaajuinen kieltö kosmetiikan eläinkokeille. Luettavissa: <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/headlines/society/20180216STO98005/maailmanlaajuinen-kieltö-kosmetiikan-elainkokeille>, luettu 24.10.2023.

Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 561/2006 tieliikenteen sosiaalilainsäädännön yhdenmukaistamisesta ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3821/85 ja (EY) N:o 2135/98 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3820/85 kumoamisesta. Luettavissa: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:5cf5ebde-d494-40eb-86a7-2131294ccb9.0008.02/DOC_1&format=PDF, luettu 16.2.2024.

Helsingin ratsupoliisin Facebook -päivitys 12.4.2016. Luettavissa: <https://www.facebook.com/watch/?v=1068575666532841>, luettu 27.10.2023.

Hevoseni.fi, 2012. Luettavissa <https://www.hevoseni.fi/hevosrekisteri-passi>, luettu 5.1.2024.

Hippos, Muistutus: passi on pidettävä hevosen mukana. Luettavissa: [Muistutus: passi on pidettävä hevosen mukana - Hippos](#), luettu 19.10.2023.

Hirsjärvi S. & Hurme H. 2000: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino, Helsinki.

Hämeen ammattikorkeakoulu, Eläinkuljettajakoulutus: Kaupallisten eläinkuljetusten kuljettajien ja hoitajien koulutus ja koe 14.3.2024. Luettavissa: [Eläinkuljettajakoulutus: Kaupallisten eläinkuljetusten kuljettajien ja hoitajien koulutus ja koe 14.3.2024 - HAMK](#), luettu 16.2.2024.

Kananen, J. 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna tai opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kivelä M., Lahtinen V., & Uotila L. 2017: Uusi eläinlaki. Into Kustannus Oy, Helsinki.

Koskela T. & Rantaeskola S. 2020: Eläin rikoksen kohteena. Warelia, Sastamala.

Kulmala, K. 2008: Käsikirja raskaan liikenteen valvojille. Gdesign Best Books, Maarianhamina.

Liikenneturva, Vuorovaikutus liikenteessä: liikennekäyttäytymisen perusteet. Luettavissa: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/vuorovaikutus-liikenteessa/#72b9b57f>, luettu 22.10.2023.

Liikenneturva 2023: Väsymys liikenteessä. Luettavissa: <https://www.liikenneturva.fi/liikenteessa/vasymys-liikenteessa/#72b9b57f>, luettu 26.10.2023.

Rekola M., Kolinen L., Asikainen E., Heliste L., Immonen E., Starck M., Ahokas M., Suomento J., Johansson S. 2022: Liikenneturvallisuusstrategia 2022–2026. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163951/LVM_2022_3.pdf?sequence=1&isAllowed=y, luettu 24.10.2023.

Ruokavirasto 2023: Eläinkuljetustarkastukset 2022. Luettavissa: <https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-hyvinvointi/elainsuojelun-valvonta/elainkuljetusten-valvonta/elainkuljetustarkastukset-2022/>, luettu 6.11.2023.

Ruokavirasto 2019, Kaupalliset eläinkuljetukset maanteillä. Luettavissa: [kaupalliset_elainkuljetukset_maanteilla_fi.pdf \(ruokavirasto.fi\)](#), luettu 14.10.2023 ja 19.10.2023.

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006: KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Luettavissa: www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus, luettu 7.1.2024.

Sarajärvi, A & Tuomi, J. 2018: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi, Helsinki.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry 2019: Kuljetustoiminta. SKAL Kustannus, Helsinki.

Suomi.fi, Eläinkuljettajan pätevyystodistus. Luettavissa: [Eläinkuljettajan pätevyystodistus - Suomi.fi](#), luettu 11.10.2023.

Tolvanen, M. 2018: Tieliikenteen käsikirja 2018. Edita Publishing Oy, Keuruu.

Valtioneuvosto, Muutoksia eläinkuljetuslakiin heinäkuun alusta. Luettavissa: [Muutoksia eläinkuljetuslakiin heinäkuun alusta \(valtioneuvosto.fi\)](#), luettu 22.10.2023.

LIITE 1: HAASTATTELUKYSYMYKSET

Haastattelussa käytetyt kysymykset:

- Millaista eläinkuljetusten valvontaa poliisi suorittaa Kaakkois-Suomen alueella?
- Kuinka usein olet työtehtävissä tarkastanut eläinkuljetuksia?
- Millaisia eläinkuljetuksia olet tarkastanut (kuljetuskalusto, eläinlajit)?
- Missä laajuudessa tarkastuksia on suoritettu?
- Mitä kaikkea on otettu huomioon tarkastellessa;
 - kulkuneuvoa
 - kuljettajaa
 - kuljetettavia eläimiä?
- Valvotaanko eläinkuljetuksia mielestäsi riittävästi?
- Millaisiin epäkohtiin ja rikkeisiin olet valvonnan yhteydessä törmännyt?
- Onko mielestäsi eläinkuljetusten valvonnassa jotain kehitettävää?